Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК і МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 201 (6478) 2 верасня 1939 г., субота ЦАНА 10 КАП.

„...Вялікі народ Советаў мае і заўсёды будзе мець сваю вялікую і страшную ў барацьбе з ворагам ўзброеную сілу, якая будзе сакрушаць усіх і заўсёды, хто адважваецца пасягаць на свяшчэнныя правы, зямлю і чэсць пабеданоснага Совецкага Саюза". *(Варашылаў).*

Унечарговая Чацвертая Сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

АБ ПРАЕКЦЕ ЗАКОНА АБ УСЕАГУЛЬНЫМ ВОІНСКІМ АБАВЯЗКУ

Даклад Народнага Камісара Абароны СССР маршала Совецкага Саюза тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВА

Таварышы дэпутаты Вярхоўнага Совета!

Совет Народных Камісараў Саюза ССР прапануе на ваш разгляд законапраект «Аб усеагульным воінскім абавязку».

Сур'ёзная неабходнасць гэтага закона дыктавана перш за ўсё нашай Сталінскай Канстытуцыяй, з палажэннямі якой дзеючы цяпер закон знаходзіцца ў некаторай супярэчнасці.

Артыкул 132 Сталінскай Канстытуцыі гласіць:

«Усеагульны воінскі абавязак з'яўляецца законам» і далей —

«Воінская служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе ганаровы абавязак грамадзян СССР».

У той час як артыкул 1 дзеючага закона рэдактаваны так:

«...Абарона Саюза ССР са зброяй у руках ажыццяўляецца толькі працоўнымі. На непрацоўныя элементы ўскладаецца выкананне іншых абавязкаў па абслугоўванню абароны Саюза ССР».

Апрача таго, неабходнасць выдання новага закона выклікаецца і тымі змяненнямі, якія адбыліся за апошні час у развіцці нашага народа і дзяржавы.

Закон «Аб абавязковай ваеннай службе» быў прыняты ЦВК і СНК 13 жніўня 1930 года, г. зн. амаль 9 год таму назад.

За гэты час Совецкі народ, кіруемы партыяй Леніна—Сталіна, дабіўся найвялікшых поспехаў у справе арганізацыі і ўмацавання сваёй сацыялістычнай Радзімы, у будаўніцтве сацыялізма ў Совецкім Саюзе.

У нашай краіне цяпер канчаткова ліквідаваны эксплаататарскія класы і неразрыўна згуртаваліся рабочыя, калгаснікі і совецкая інтэлігенцыя ў адзіны, агульны [illegible] фронт.

[illegible]

(Бурныя, працяглыя апладысменты. Усе ўстаюць).

[illegible]

(Бурныя, працяглыя апладысменты. Воклічы: «Няхай жыве партыя Леніна—Сталіна! Ура, таварышы!»).

[illegible]

(Апладысменты).

[illegible]

асобных ваенных спецыяльнасцей. Паявіліся ў вялікай колькасці новыя ваенныя арганізмы і вайсковыя злучэнні, а значыцца і новыя спецыялісты. У Арміі і Флоце сільна вырас колькасна, палітычна і ў сваёй спецыяльнай кваліфікацыі начальствуючы састаў, гэты пастаянны і каштоўнейшы капітал нашай абароны. Адначасова ўскладніліся ўмовы службы радавога і, асабліва, начальствуючага састава.

Наша Армія і Флот, насычаныя складанейшай баявой тэхнікай і ўсялякімі машынамі і механізмамі, патрабуюць цяпер, больш чым гэта было раней, велізарнай колькасці высокакваліфікаваных спецыялістаў радавога і начальствуючага састава. Асабліва начальствуючага састава.

Усіх пералічаных умоў, як і многіх іншых,—дзеючы закон **«Аб абавязковай ваеннай службе»**, вядома, не мог улічыць, а таму і падлягае замене новым законам. Аднак, я думаю, мы не станем наракаць на тое, што совецкае жыццё, бурнае развіццё нашай дзяржавы і яе ўзброеных сіл апераздзілі дзеючы закон, тым больш, што Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот поўнасцю адлюстравалі вялікія дасягненні нашай радзімы. У абаронных мерапрыемствах нашай дзяржавы, у будаўніцтве ўзброеных сіл соцыялізма, як у люстры, паказана пераможнае шэстве магутнага совецкага народа пад кіраўніцтвам партыі **Леніна—Сталіна,** пад мудрым вадзіцельствам вялікага **Сталіна. (Бурныя, працяжныя апладысменты. Воклічы: «Няхай жыве таварыш Сталін. Ура!»).**

За гэтыя 9 год розначасова было прынята многа асобных законаў і пастаноў, што датычылі абароны, якія неабходна больш цесна ўвязаць з асноўным ваенным законам.

Так, **напрыклад:**

За гэты час уведзены ваенныя званні для ўсяго начальствуючага састава Арміі, Ваенна-Марскога Флота, пагранічных і ўнутраных войск. Гэтая мера, у моцнай ступені, спрыяла ўмацаванню і арганізацыі начальствуючых кадраў Арміі, яна вызначыла твар нашага камандната састава, спрыяла палепшэнню справы праходжання і прасоўвання па службе начальствуючага састава.

У мэтах павелічэння агульнага ліку ваенна абучаных кантынгентаў, у 1936 г. рашэннем ЦВК, прызыўны ўзрост на сапраўдную ваенную службу быў зніжан на два годы, г. зн. з 21 да 19 год.

Так званая тэрытарыяльная сістэма будаўніцтва Чырвонай Арміі, камплектаванне і праходжанне ваеннага абучэння радавым і начальствуючым саставам, на гэтай аснове, поўнасцю ліквідавана. Уся наша армія цяпер будуецца, абучаецца і выхоўваецца на кадравай аснове.

Год таму назад праведзена карэнная рэарганізацыя мясцовых органаў ваеннага ўпраўлення, якія да таго арганізацыйна цесна перапляталіся з тэрытарыяльнай сістэмай арміі.

У сучасны момант створаны самастойныя ваенкаматы ў аўтаномных рэспубліках, краях і абласцях, аўтаномных абласцях і гарадах.

Сетка раённых ваенных камісарыятаў расшырана ў тры з лішнім раза, што значна палепшыла сістэму ўчоту ваеннаабавязаных, а таксама чарговага прызыва і поўнасцю забяспечвае прызыў па мабілізацыі.

Прынята новая сістэма ўчоту ваеннаабавязаных.

Новы парадак учоту ўвязан у гарадах—з пашпартнай сістэмай, у сельскіх мясцовасцях—з падворнымі кнігамі.

Увесь нізавы воінскі ўчот ускладзен: у гарадах — на аддзяленні РК міліцыі, у сельскіх мясцовасцях—на сельскія і пасялковыя советы.

Існаваўшая раней, так званая, вышэйшая ўневайсковая падрыхтоўка студэнтаў, шляхам якой мы рыхтавалі начсастаў запаса, як не зусім апраўдаўшая сябе,—адменена.

Павялічаны тэрміны службы ў Ваенна-Марскім Флоце, якія цалкам увайшлі цяпер у новы законапраект.

Таварышы дэпутаты!

Прапанаваны на ваш разгляд законапраект, будучы цесна ўвязаны з нашай Сталінскай Канстытуцыяй, улічвае таксама і ўсе змяненні, якія адбыліся ў жыцці Арміі і Флота, аб якіх я тут далажыў.

Дазвольце мне коратка спыніцца на асноўных і прынцыповых пытаннях новага законапраекта.

НАЗВА ЗАКОНА. Прапануецца замест цяпер дзеючага закона **«Аб абавязковай ваеннай службе»**—новы закон, у адпаведнасці з нашай Канстытуцыяй, іменаваць— **«Закон аб усеагульным воінскім абавязку».**

АБ ТЭРМІНАХ САПРАЎДНАЙ СЛУЖБЫ. Законапраект прадугледжвае павелічэнне тэрміна сапраўднай службы для малодшых камандзіраў сухапутных войск і часцей ваенна-паветраных сіл з двух да трох год. Той-жа тэрмін у тры годы прадугледжваецца для ўсяго радавога састава часцей ваенна-паветраных сіл, малодшых камандзіраў унутраных войск і для радавых і малодшых камандзіраў сухапутных пагранічных войск. На караблях пагранічных войск тэрмін службы ўстанаўляецца ў 4 годы.

Я мяркую, што няма асаблівай патрэбы даказваць крайнюю неабходнасць павелічэння тэрмінаў сапраўднай ваеннай службы для ўказаных катэгорый ваеннаслужачых. Сучасная армія прадстаўляе сабой, калі так можна выразіцца, вельмі складаны, густа насычаны ўсялякімі і складанымі механізмамі і ўзбраеннем камбінат. Не толькі непісьменны, але на-

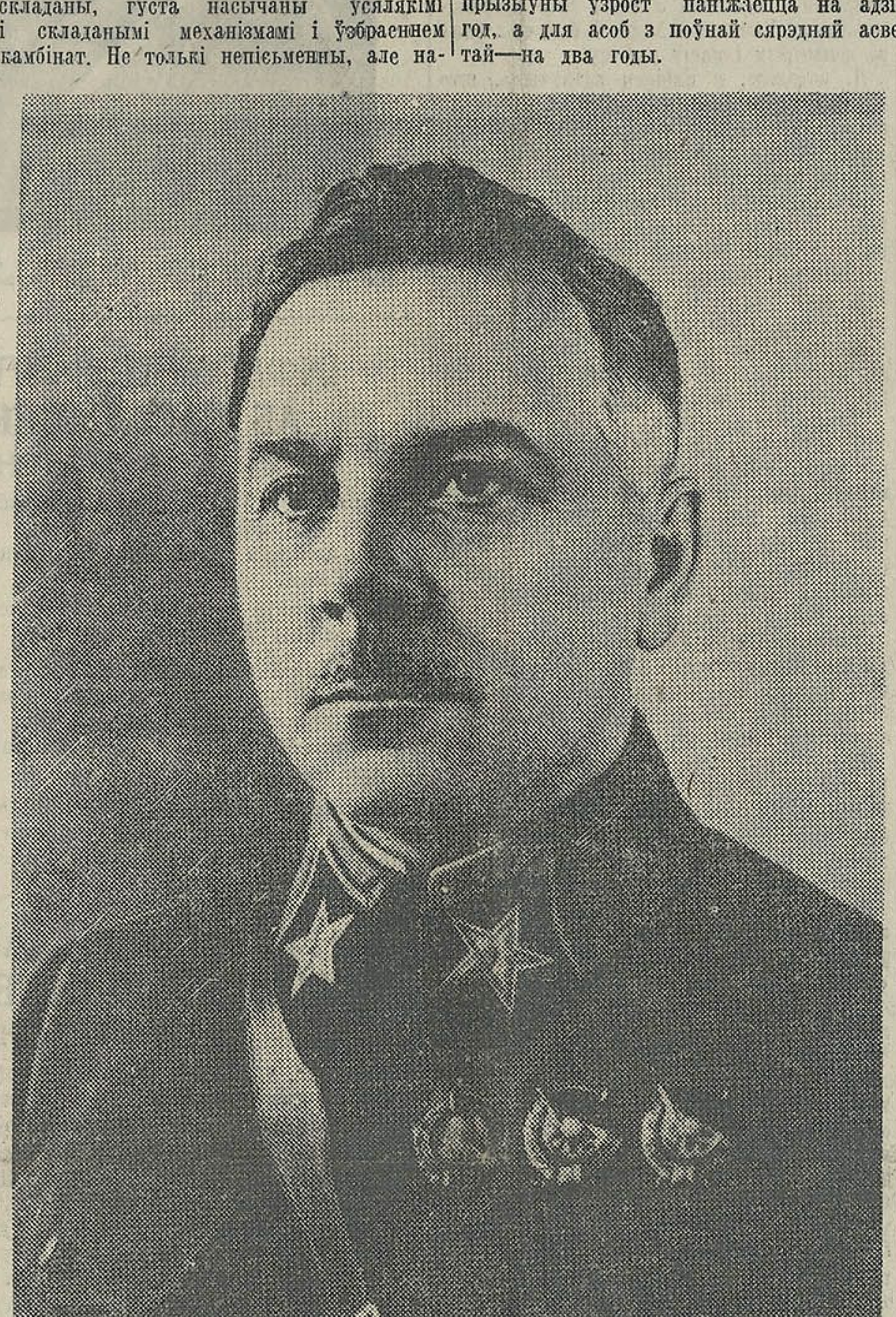

ват добра пісьменны чалавек, але не прайшоўшы сістэматычнай, грунтоўнай і працяглай вывучкі, не можа цяпер эфектыўна выконваць функцыі нават простага байца ў спецыяльных войсках, напрыклад, функцыі сувязіста, не гаворачы ўжо аб малодшым начальствуючым саставе, які з'яўляецца фундаментам узброеных сіл. Вось чаму мяркуецца павялічыць тэрміны службы радавога састава ў авіяцыі і пагранвойсках.

Па цяпер дзеючаму закону, малодшыя камандзіры Чырвонай Арміі служаць нароўні з радавымі чырвонаармейцамі два годы.

Двухгадовага тэрміну для падрыхтоўкі і нармальнага скарыстання малодшага камандзіра зусім недастаткова. Падрыхтоўка малодшых камандзіраў на працягу першага года службы ідзе ў палкавых школах, і толькі з другога года службы малодшыя камандзіры пачынаюць камандаваць падраздзяленнямі. Такім чынам, тэрмін іх камандзірскай службы вылічаецца фактычна ў даны час адным годам. Такі тэрмін для набыцця і замацавання камандзірскіх навыкаў, не гаворачы ўжо аб нармальным скарыстанні, вельмі малы.

Недастатковы практычны вопыт малодшых камандзіраў і кароткі тэрмін службы вельмі адмоўна сказваюцца на падрыхтоўцы байцоў, у выніку чаго прыходзіцца ўтрымліваць у арміі вялікі лік звыштэрміноваслужачых малодшых камандзіраў.

Павелічэнне тэрміна службы для малодшых камандзіраў арміі і малодшых спецыялістаў ваенна-паветраных сіл да 3 год дазволіць нам адмовіцца ад інстытута звыштэрміноваслужачых, за выключэннем невялікай колькасці іх на пасадах старшын рот, батарэй, эскадронаў і некаторых спецыялістаў. Апрача таго, скарачаючы да мінімума колькасць звыштэрміноваслужачых малодшых камандзіраў, мы будзем мець магчымасць паскорыць тэмп накаплення запаса добра падрыхтаваных малодшых камандзіраў, якія патрэбны Чырвонай Арміі ў вялікай колькасці.

Малодшыя камандзіры ў будучай вайне будуць адыгрываць пярвейшую і важнейшую ролю.

АБ ПРЫЗЫЎНЫМ УЗРОСЦЕ. Па дзеючаму закону на сапраўдную службу прызываюцца грамадзяне, якім споўнілася 19 год да 1 студзеня года прызыва.

Паколькі прызыў пачынаецца з 1 верасня, то к прызыву фактычна з'яўляюцца юнакі ва ўзросце ад 19 год і 8 месяцаў да 20 год і 8 месяцаў.

Па законапраекту (арт. 14) прызыўны ўзрост устанаўляецца ў 19 год, а для скончыўшых поўную сярэднюю школу — у 18 год. Пры гэтым узрост вылічаецца не на 1 студзеня года прызыва, як зараз, а на працягу ўсяго года, калі прызыўнік прызываецца, г. зн. з 1 студзеня па 31 снежня.

Такім чынам, на сапраўдную ваенную службу фактычна будзе паступаць моладзь ва ўзросце: няскончыўшыя поўнай сярэдняй школы—ад 18 год і 8 месяцаў да 19 год і 8 месяцаў, а скончыўшыя поўную сярэднюю школу—ад 17 год і 8 месяцаў да 18 год і 2 месяцаў. Значыць, прызыўны ўзрост паніжаецца на адзін год, а для асоб з поўнай сярэдняй асветай—на два годы.

Армія і Ваенна-Марскі Флот, стала быць, будуць камплектавацца з гэтага года, калі будзе прынят новы закон, маладымі людзьмі ў сярэднім узросце 19 і 18 год.

У рэзультаце гэтага мы атрымліваем дадатковы гадавы кантынгент моладзі для ўзмацнення нашых запасных кадраў, што ў наш час вельмі важна. Вайна, калі суджана нам яе зведаць, патрабуе вялікай колькасці байцоў і начальствуючага састава. Мы ведаем, што вайна будзе жорсткай, але ведаем таксама і тое, што яна будзе для нас абавязкова пабеданоснай. **(Бурныя, доўга не змаўкаючыя апладысменты).**

Зразумела, таварышы дэпутаты, для гэтага трэба нястомна, няспынна і ўмела рыхтавацца. Пры гэтых умовах мы пабеданосна адстаім нашу соцыялістычную радзіму, чэсць і дастоінства вялікага совецкага народа ад усіх і ўсякіх ворагаў. Для гэтага неабходна ў мірны час рыхтаваць многа і добра адпавядаючыя кантынгенты ваеннаслужачых і ваеннаабавязаных.

Наша краіна, усе яе грамадзяне павінны быць заўсёды ва ўсеўзбраенні. Совецкія людзі, моцныя духам, абавязаны быць фізічна моцнымі і ведаючымі ваенную справу.

АБ ПРЫЗЫЎНЫХ КАМІСІЯХ. У праекце закона значнае месца адведзена рэгуліраванню дзейнасці прызыўных камісій. Па дзеючаму закону ў састаў прызыўных камісій, апрача ваеннага камісара і прадстаўнікоў выканкомаў, уваходзяць таксама прадстаўнікі профсаюзных арганізацый, аддзелаў народнай асветы, а ў асобных выпадках і прадстаўнікі грамадскіх арганізацый.

Па законапраекту прызыўныя камісіі дзейнічаюць пад старшынствам мясцовага ваеннага камісара, у саставе прадстаўнікоў мясцовых органаў дзяржаўнай улады, прадстаўнікоў Ваенна-Марскога Флота, НКВД, міліцыі і двух урачоў.

Праводзенне прызыва на ваенную службу ляжыць на абавязку мясцовых ваенных і грамадзянскіх улад. Таму ўключаць у састаў прызыўных камісій прадстаўнікоў профсаюзаў, аддзелаў народнай асветы і грамадскіх арганізацый, па-мойму, няма ніякай неабходнасці.

Асобае месца ў рабоце прызыўных камісій займаюць урачы. Камплектаванне Арміі і Флота здаровым кантынгентам, у значнай меры, залежыць ад работы ўрачоў пры прызыве. З другога боку, аслабаненне ад прызыва па хваробе, без дастатковых падстаў, можа таксама нанесці шкоду абароне дзяржавы. Таму прызнаецца неабходным зрабіць у законе спецыяльную заўвагу да арт. 23, якая гласіць:

«...За допушчэнне нядобрасумленных або прыстрасных адносін да справы пры вызначэнні стану здароўя і фізічнай прыгоднасці прызываемых на сапраўдную ваенную службу ўрачы — члены камісіі, роўна як і ўрачы, прыцягваемыя да медыцынскага агляду прызываемых, нясуць крымінальную адказнасць».

АБ АДТЭРМІНОЎКАХ ПРЫЗЫВА НА САПРАЎДНУЮ ВАЕННУЮ СЛУЖБУ. Па існуючаму закону навучаючымся сярэдніх школ прадастаўляецца адтэрміноўка для сканчэння школы да 25, а студэнтам — да 28-гадовага ўзросту. Сярэднюю школу маладыя людзі канчаюць звычайна ў 18-гадовым узросце. Гэты ўзрост і ўстанаўляецца новым законам для прызыва на ваенную службу скончыўшых сярэднюю школу. Такім чынам, скончыўшыя сярэднюю школу павінны будуць у тымжа годзе паступаць на ваенную службу таму, што ніякіх адтэрміновак для паступлення ў ВНУ давацца не будзе. Адтэрміноўка будзе прадастаўляцца толькі для сканчэння самой сярэдняй школы, калі па хваробе ці іншых уважлівых прычынах, прызываемы не паспее скончыць сярэднюю школу да 18 год. У такім выпадку яму будзе прадастаўлена адтэрміноўка для сканчэння школы, але не больш чым да 20-гадовага ўзросту.

Паколькі па новаму закону скончыўшыя сярэднюю школу павінны будуць спачатку адбыць сапраўдную ваенную службу і толькі пасля гэтага ісці ў ВНУ, то пытанне аб адтэрміноўках студэнтам вышэйшых навучальных устаноў само сабой адпадае. За студэнтамі, якія навучаюцца ў ВНУ ў даны час, адтэрміноўка захоўваецца на ранейшых падставах.

Прызыў у армію маладых людзей ва ўзросце 18 год непасрэдна пасля сканчэння сярэдняй навучальнай установы дасць арміі і флоту вялікі прыток совецкай інтэлігенцыі.

У 1939 годзе мы прызываем каля 145 тысяч чалавек, скончыўшых сярэднюю школу. Сюды ўваходзяць таксама і атрымаўшыя розначасова адтэрміноўку. Гэта вялікі атрад, з якога будуць камплектавацца не толькі палкавыя школы, але і спецыяльныя часці. З гэтых-жа кантынгентаў будзе рыхтавацца сярэдні начальствуючы састаў запаса (малодшыя лейтэнанты, лейтэнанты, ваенныя тэхнікі і інш.) на ваенны час.

Устанаўляемы новым законам парадак прызыва на сапраўдную ваенную службу асоб, скончыўшых сярэднюю школу, з'яўляецца мерай, якую інакш нельга назваць, як мерай аднаўлення справядлівасці. На самой справе, што было да гэтага часу? Людзі, якія навучаліся ў сярэдняй школе, маглі сядзець у ёй да 25-гадовага, а студэнты да 28-гадовага ўзросту. І толькі пасля дасягнення ўказанага ўзросту, г. зн. будучы, як правіла, ужо абцяжаранымі ўласнай сям'ёй і гадамі, прыходзілі студэнты або скончыўшыя ВНУ грамадзяне на прызыўны ўчастак. Па закону ўсе гэтыя асобы служылі ў арміі адзін год і называліся аднагадзічнікамі. Ці многа мела армія ў сваіх радах гэтага кантынгента? Не, вельмі мала. Скончыўшыя ВНУ ў значнай сваёй частцы ўстрайваліся ў розных важных і не важных установах, дзе часта дабіваліся новых адтэрміновак, аж да 30 год, калі наогул атрымалі аслабаненне ад прызыва. Выходзіла так, што дзяржава расходвала сродкі на навучанне гэтых грамадзян, а яны не выконвалі нават свайго грамадзянскага абавязку перад ёю, не ішлі ў Чырвоную Армію.

Між тым, па меры развіцця нашай арміі і яе тэхнікі, інтэлігентныя людзі патрэбны арміі ў велізарнай колькасці. Законапраект, ідучы насустрач Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскому Флоту, устраняе даную, існуючую да гэтага часу, несправядлівасць у адносінах іншых маладых людзей і задавальняе патрэбнасць абароны.

АБ ІЛЬГОЦЕ ПРЫЗЫЎНІКАМ ПА СЯМЕЙНАМУ СТАНОВІШЧУ. Па дзеючаму закону прызыўніку, які ўтрымлівае сваёй працай аднаго або некалькіх непрацаздольных членаў сям'і, можа быць прадастаўлена ільгота па сямейнаму становішчу. Такі прызыўнік не прымаецца ў кадры, а залічаецца ва ўневайскавікі, г. зн. фактычна аслабаняецца ад сапраўднай ваеннай службы і знаходзіцца на ўчоце запаса.

Пад сям'ёй у дзеючым законе падразумяваецца, як літаральна сказана: «родственна-працоўнае аб'яднанне асоб розных ступеней сваяцтва, жывучых разам і вядучых адну гаспадарку, або жывучых на агульныя сродкі».

Пад такое, з дазволу сказаць, вызначэнне «сям'і» падпадаюць не толькі бацькі, жонка і дзеці прызываемага, але і яго браты, сёстры, дзед, бабка, а таксама бацькі, браты, сёстры, дзед і бабка жонкі прызываемага і ўсе іншыя сваякі прызываемага і яго жонкі, да невядома якога калена **(смех),** калі яны жылі разам і карысталіся дапамогай прызываемага. Такое паняцце сям'і для вызначэння права на ільготу па сямейнаму становішчу ў сучасны момант нічога, апрача смеху, выклікаць не можа.

Трэба мець на ўвазе, што да 1936 г. у армію прызываліся асобы ва ўзросце ад 21 да 23 год, многія прызыўнікі мелі па двое, а некаторыя ўхітраліся мець і па трое дзяцей **(смех),** апрача іншых сваякоў, якія знаходзіліся на іх утрыманні. Пры такіх умовах ільготы асобам, якія з'ўляліся адзінымі работнікамі ў сям'і, апраўдваліся выключнымі ўмовамі.

Законапраектам прызыўны ўзрост, як я ўжо сказаў, паніжаецца да 18—19 год. Пераважная маса, а я хацеў-бы спадзявацца, што ўсе 100 процантаў прызыўнікаў цяпер не будуць мець уласнай сям'і **(Смех).** Гэта першая і важная акалічнасць, а яшчэ больш сур'ёзная акалічнасць заключаецца ў тым, што з перамогай калгаснага ладу і пры адсутнасці ў нашай краіне беспрацоўя рэзка змяніўся дабрабыт працоўных, а сама сям'я не падобна цяпер на тое, чым яна была раней, і ва ўсякім выпадку на тое смехатворнае вызначэнне, якое ў нашым законе, на жаль, мела месца.

Таму законапраект прадугледжвае, што ільготы па сямейнаму становішчу прадастаўляюцца толькі прызыўнікам, адзіным работнікам у сям'і, якія ўтрымліваюць сваёй працай двух непрацаздольных членаў сям'і. Пры гэтым непрацаздольнымі членамі сям'і лічацца: бацька — старэй 60 год і маці — старэй 55 год, або бацька і маці — інваліды першай і другой груп, незалежна ад узросту.

Ільгота па сямейнаму становішчу заключаецца ў аслабаненні ад сапраўднай ваеннай службы ў мірны час з залічэннем у запас другой катэгорыі.

АБ ЗАПАСЕ РАДАВОГА І МАЛОДШАГА НАЧАЛЬСТВУЮЧАГА САСТАВА. Для далейшага павелічэння агульнага кантынгента ваенна-абучанага запаса тэрмін знаходжання на воінскім учоце павялічваецца на 10 год — з 40 год па дзеючаму закону да 50 год па праекту (арт. 32).

Дзесяць старшых узростаў запаса (40—50 год) будуць скарыстаны ў ваенны час, галоўным чынам, для тылавой службы.

У адрозненне ад дзеючага закона, згодна якога ў запас залічаюцца ўсе адбыўшыя сапраўдную ваенную службу і так званыя ўневайскавікі, якія не праходзілі сапраўднай службы, — законапраект **раздзяляе запас на дзве катэгорыі** (арт. 31).

У запас першай катэгорыі будуць залічацца ўсе ваеннаслужачыя, адбыўшыя сапраўдную службу ў арміі, г. зн. людзі ўжо абучаныя, а ў запас другой катэгорыі — усе асобы, у арміі не служыўшыя, г. зн. злішкі прызыўнога кантынгента, калі яны будуць, ільготнікі і прызыўнікі, прызнаныя годнымі да нестраявой службы ў ваенны час.

У запас другой катэгорыі будуць залічацца таксама жанчыны, якія маюць медыцынскую, ветэрынарную або тэхнічную падрыхтоўку і ўзяты на воінскі ўчот Наркаматамі Абароны і Ваенна-Марскога Флота.

У ваенны час законапраект прадугледжвае, у выпадку патрэбы, прызыў у армію і флот жанчын указаных спецыяльнасцей.

У гэтых адносінах законапраект адрозніваецца ад дзеючага закона тым, што прадугледжвае не толькі абавязак жанчын-спецыялістак служыць у арміі ў ваенны час, але і адбываць устаноўленыя вучэбныя зборы (пры ваенных госпіталях, інстытутах, лабараторыях, майстэрнях і т. д.) у залежнасці ад патрэбнасці і загадзя намечаных указанымі наркаматамі планаў.

Размежаванне абучаных ад неабучаных у ваенных адносінах кантынгентаў, г. зн. раздзяленне запаса на дзве катэгорыі, забяспечыць больш правільны ўчот і адпаведную ваенную падрыхтоўку ў мірны час гэтых двух няроўнацэнных груп ваеннаабавязаных, а пры мабілізацыі аблегчыць правільнае камплектаванне арміі і флота.

Законапраект прадугледжвае значнае павелічэнне тэрміна вучэбных збораў для ваеннаабавязаных.

Агульныя тэрміны збораў для начальствуючага састава павялічваюцца ў тры разы, для малодшых камандзіраў — амаль у 5 разоў, для радавых — тры з палавінай раза і для запасных другой катэгорыі —у два з палавінай раза.

Але калі супаставіць агульны тэрмін знаходжання ў запасе з агульным тэрмінам збораў за той-жа час, то атрымаем наступную зусім не страшную карціну.

	Агульны тэрмін знаходжання ў запасе		Агульны тэрмін збораў
Радавыя	29 год (з 21 года да 50 год)		1,5 года
Малодшыя камандзіры	28 год (з 22 год да 50 год)		2 годы
Запас 2 катэгорыі	31 год (з 19 да 50 год)		2 годы
Начсастаў:			
Малодшыя лейтэнанты, лейтэнанты, старшыя лейтэнанты	25 год	У сярэднім для начсастава 20 год	3 годы
Капітаны і маёры	20 год		
Падпалкоўнікі і палкоўнікі	15 год		
Камбрыгі і вышэй	10—5 год		

(Працяг даклада тав. Варашылава на 2 стар.).

Унечарговая Чацвертая Сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

АБ ПРАЕКЦЕ ЗАКОНА АБ УСЕАГУЛЬНЫМ ВОІНСКІМ АБАВЯЗКУ

Працяг даклада Народнага Камісара Абароны СССР маршала Совецкага Саюза тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВА

Няроўнамернае праходжанне службы розных катэгорый аб'ясняецца тым, што яны ў розны час уходзяць у адстаўку: тыя, хто пойдзе раней, павінны праходзіць 3 годы таму, што знаходзяцца яшчэ ўласна кажучы, на тым узроўні, на якім застралі ў арміі, і іншыя, прасоўваючыся па службовай лесніцы вышэй, павінны праходзіць тыя-ж 3 годы, паколькі іх абавязкі ў арміі значна больш адказныя і больш складаныя.

У законапраекце ўказваецца толькі прадзельная працягласць збору, а іх фактычная працягласць будзе ўстанаўляцца штогод СНК Саюза, у залежнасці ад рэальнай патрэбнасці.

Павелічэнне агульнага тэрміна збораў на перападрыхтоўку, у мэтах падтрымання на пэўным узроўні ваеннай кваліфікацыі ваеннаабавязаных, з'яўляецца мерай вельмі неабходнай. Я ўжо гаварыў, што сучасная армія патрабуе вялікай кваліфікацыі ўсяго ваеннага персанала, у тым ліку і радавога.

Між тым, як-бы добра ні быў падрыхтаван баец або камандзір, з цягам часу яго кваліфікацыя зніжаецца. Таму, каб забяспечыць поўнакроўнае і кваліфікаванае разгортванне арміі на выпадак вайны, неабходна ўвесь запас першай і другой катэгорыі перыядычна і грунтоўна трэніраваць.

Вопыт царскай арміі ў сусветную вайну, дзе так званае апалчэнне было вельмі слаба ці зусім не абучана, паказаў, што паскораная падрыхтоўка ў ваенны час была мала эфектыўнай — на фронт атпраўляліся людзі зусім непадрыхтаваныя, а чым гэта канчалася — вы ўсе вельмі добра ведаеце.

АБ НАЧАЛЬСТВУЮЧЫМ САСТАВЕ. У мэтах больш правільнага і своечасовага прасоўвання па службе кадравага начальствуючага састава, а таксама для павелічэння накаплення запаса на ваенны час, тэрміны сапраўднай службы для яго значна паніжаюцца. Па дзеючаму закону для лейтэнантаў і ім роўных устаноўлен тэрмін сапраўднай службы да 40 год, законапраектам прадугледжваецца 30 год; для старшых лейтэнантаў і ім роўных — 40 год, будзе 35 год; для маёраў і ім роўных—45 год, па законапраекту 40 год.

Для ўсяго астатняга начальствуючага састава ад палкоўніка і вышэй па дзеючаму закону — 60 год, а па законапраекту: палкоўнікі — 45, камбрыгі — 55, камдзівы і вышэй — 60 год.

Законапраект устанаўляе новыя воінскія званні, якіх у нашым спіску аб рангах не было, — падпалкоўнік і старшы батальённы камісар. Гэтая мера выклікаецца цэлым радам меркаванняў службовага парадку.

АБ ЗАХАВАННІ ЗАРАБОТКУ І АБ СУТАЧНЫХ У ЧАСЕ ЗБОРАЎ. Па дзеючаму закону (арт. арт. 45 і 46 кодэкса аб льготах для ваеннаслужачых) у час вучэбных збораў за запаснымі з рабочых і служачых захоўваецца поўны сярэдні заработак па месцу работы, а за ўневайскавікамі (не праходзіўшымі сапраўднай ваеннай службы) — дзве трэці сярэдняга заработку.

Па законапраекту (арт. 48) за ўсімі ваеннаабавязанымі з рабочых і служачых, як радавога састава, так і за камандзірамі запаса захоўваецца палавіна сярэдняга заработку па месцу работы. Апрача таго, законапраектам прадугледжваецца, што ўсім камандзірам запаса будуць атрымліваць за час збораў і за час шляху на збор і назад ад 5 да 15 рублёў у суткі, у залежнасці ад звання.

Па дзеючаму закону запасныя радавога састава, малодшыя камандзіры і ўневайскавікі з калгаснікаў у часе збораў нічога не атрымліваюць. Толькі камандзіры запаса з калгаснікаў, г. зн. нязначная частка калгаснікаў, прызываемая на зборы, атрымлівае ад Наркаматаў Абароны і Ваенна-Марскога Флота сутачныя. Такі парадак ставіць ваенна абавязаных калгаснікаў у горшае становішча ў параўнанні з рабочымі і служачымі.

Таму законапраектам прадугледжваецца парадак, пры якім усім калгаснікам запаса, радавым і камандзірам запаса, прызваным на вучэбныя зборы, калгас павінен налічваць палавіну сярэдняй колькасці працадзён, якая за час збораў была налічана калгаснікам аднолькавай з прызываным кваліфікацыі.

Прыцягненне калгасаў да справы матэрыяльнага забеспячэння ваеннаабавязаных калгаснікаў, часова прызваных на вучэбныя зборы, — мера і своечасовая, і справядлівая. І ў даны час вялікая колькасць добрых калгасаў налічвае працадні ваеннаабавязаным членам калгасаў у час прабывання іх на вучэбных зборах. Законапраект, такім чынам, толькі замацоўвае гэтую справу, што многія калгасы ўжо робяць.

АБ ВОІНСКІМ УЧОЦЕ. Раздзел шосты законапраекта, прысвечаны воінскаму ўчоту, замацоўвае ў заканадаўчым парадку новую сістэму ўчоту, да якой мы перайшлі ўжо з гэтага года.

Раней існаваўшая сістэма ўчоту па прадпрыемствах сябе не апраўдала. Ваенна-ўчотныя сталы на прадпрыемствах працавалі дрэнна.

Часта атрымлівалася, што некаторыя ваеннаабавязаныя, якія знаходзіліся ў запасе, ухіляліся ад несення ваеннай службы, бо на ўчоце не былі.

Новая сістэма ўчоту ваеннаабавязаных па прапісцы непасрэдна — на аддзяленнях міліцыі і сельскіх советах, за кароткі тэрмін свайго існавання, дала станоўчыя вынікі.

Законапраект, у адрозненне ад старога закона, прадугледжвае больш строгія меры адказнасці за парушэнне правіл ўчоту.

АБ ПАЧАТКОВАЙ І ДАПРЫЗЫЎНАЙ ВАЕННАЙ ПАДРЫХТОЎЦЫ. Па дзеючаму закону дапрызыўная падрыхтоўка праходзіла два гады перад прызывам. Законапраект уводзіць новы від ваеннай падрыхтоўкі, якая будзе праводзіцца ва ўсіх няпоўных сярэдніх і сярэдніх школах, пачынаючы з 5 па 7 клас уключна. Апрача гэтай пачатковай ваеннай падрыхтоўкі ўводзіцца дапрызыўная падрыхтоўка, якая будзе праходзіць для вучачыхся трох старшых класаў сярэдняй школы (8, 9 і 10 класы).

Ненавучаючаяся моладзь дапрызыўную падрыхтоўку, як абавязковы від абучэння, праходзіць не будзе, паколькі вопыт паказаў, што такая падрыхтоўка патрабуе вялікіх сродкаў і прыносіць мала карысці.

На пачатковую ваенную падрыхтоўку ў вучэбным плане школ мяркуецца адвесці па 2 гадзіны ў шасцідзёнку, а дапрызыўная падрыхтоўка ў навучальных установах будзе праходзіць па спецыяльнай праграме.

Як пачатковая, так і дапрызыўная падрыхтоўка ў навучальных установах будзе праводзіцца штатнымі ваеннымі кіраўнікамі, пераважна з камандзіраў запаса.

Правільна пастаўленая пачатковая і дапрызыўная падрыхтоўка адыграе для абароны нашай краіны ролю, значэнне якой цяжка пераацаніць. Нашы будучыя воіны атрымаюць магчымасць азнаёміцца з асновамі ваеннай справы і з асноўнымі пачаткамі ваеннай дысцыпліны. Паралельна з гэтым яны атрымаюць навыкі па страявой справе, будуць вывучаць правілы працівапаветранай і працівахімічнай абароны і, галоўнае, атрымаюць добрую фізічную трэніроўку і загартаванасць.

Нарастаючае пакаленне, прайшоўшае пачатковую ваенную падрыхтоўку, будзе маральна і фізічна якасці, якія неабходны нашай Чырвонай Арміі, у будучых нашых бойцах.

І, нарэшце, я павінен адзначыць, што дзеючы закон аб абавязковай ваеннай службе ўстанаўліваў спецыяльны парадак «асвабаджэння ад ваеннай службы па рэлігійных перакананнях».

Як паказвае вопыт прызываў апошніх год, лік асвабаджаемых ад ваеннай службы па рэлігійных перакананнях настолькі нязначны (літаральна адзінкі на ўвесь Саюз), што ўключаць такі раздзел у новы закон ужо няма ніякай неабходнасці. У прызывы 1937—1938 г. г. ні адной заявы аб асвабаджэнні ад ваеннай службы па рэлігійных перакананнях не паступіла.

Таварышы дэпутаты!

У заключэнне я хачу сказаць, што законапраект «Аб усеагульным воінскім абавязку», які, спадзяюся, будзе прыняты Вярхоўным Советам СССР, з'яўляецца новай асновай, на якой Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот зробяцца яшчэ больш магутнымі.

Узброеныя сілы Совецкага Саюза будуць яшчэ больш моцнымі і непераможнымі, каб адбіць любую атаку ворага і нанесці яму сакрушальны ўдар.

Не і ўся сіла, таварышы, Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота ва ўсіх іх захаванні, у іх вялікай прызнанасці народу, у тым, што яны ўзгадаваны і выхаваны партыяй Леніна—Сталіна і нашым вялікім правадыром таварышам Сталіным. (Бурныя, працяглыя апладысменты, пераходзячыя ў авацыю. Усе ўстаюць. Воклічы «Ура!», «Няхай жыве таварыш Сталін!»).

У цяпер, калі ўвесь свет апынуўся перад небяспекай вайны, наша станоўчая пазіцыя міра, наша Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот, гатовыя заўсёды, па першаму закліку, стаць на абарону сваёй краіны. Нашы ўзброеныя сілы Совецкага Саюза з'яўляюцца надзейнай апорай міру. Вялікі Сталін — правадыр народаў, і пад яго кіраўніцтвам наш народ, наша Чырвоная Армія, наш Флот зробяць усё, каб абараніць сваю радзіму ад любога ворага.

Совецкі народ, уся краіна ўпэўнена, што Совецкі Саюз, яго Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот у любы момант будуць гатовы даць сакрушальны адпор кожнаму, хто асмеліцца напасці на свяшчэнныя межы нашай вялікай сацыялістычнай радзімы, непераможнага Совецкага Саюза.

Няхай жыве наш народ і яго слаўны Ўрад!

Няхай жыве партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве наш вялікі Сталін!

(Бурныя апладысменты, пераходзячыя ў авацыю. Крыкі «Ура». Усе ўстаюць і апладыруюць. Раздаюцца воклічы: «Няхай жыве Чырвоная Армія і яе правадыр таварыш Варашылаў!», «Няхай жыве Ваенна-Марскі Флот!», «Няхай жыве Вялікі Сталін!»).

Унечарговая Чацвертая Сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання. НА ЗДЫМКУ (злева направа): дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР ад Беларускай ССР Н. П. Лісунова, В. М. Ганчароў, Е. С. Журанкова і Д. Ф. Маркін — у Крэмлі.

Фото А. Межуева і Д. Чарнова (фотахроніка ТАСС).

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ПАСЯДЖЭННІ СОВЕТА САЮЗА 1 ВЕРАСНЯ 1939 ГОДА

1 верасня, у 5 гадзін дня, у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Совета СССР, у Крэмлі, адбылося чацвертае пасяджэнне Совета Саюза.

Старшынствуе — Старшыня Совета Саюза дэпутат **Андрэеў А. А.**

Совет Саюза заслухоўвае даклад старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб сельскагаспадарчым падатку — дэпутата **Багірава М. Д.**

Па сканчэнні даклада дэпутата Багірава Совет Саюза пераходзіць да галасавання і зацвярджэння «Закона аб сельскагаспадарчым падатку».

Совет Саюза аднагалосна зацвярджае— па раздзелах, а затым у цэлым—«Закон аб сельскагаспадарчым падатку».

З дакладам камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб усеагульным воінскім абавязку выступіў старшыня камісіі дэпутат Каротчэнка Д. С.

Совет Саюза аднагалосна зацвярджае— па раздзелах, а затым і ў цэлым—«Закон аб усеагульным воінскім абавязку».

Старшынствуючы—Старшыня Совета Саюза дэпутат **Андрэеў А. А.** паведамляе, што парадак дня ўнечарговай Чацвертай Сесіі вычарпан і аб'яўляе ўнечарговую Чацвертую Сесію Совета Саюза закрытай.

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ АБ ПАСЯДЖЭННІ СОВЕТА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦЕЙ 1 ВЕРАСНЯ 1939 ГОДА

1 верасня, у 7 гадзін 30 мінут вечара, у зале пасяджэнняў Вярхоўнага Совета СССР, у Крэмлі, адбылося чацвертае пасяджэнне Совета Нацыянальнасцей.

Старшынствуе — Старшыня Совета Нацыянальнасцей дэпутат **Швернік Н. М.**

Совет Нацыянальнасцей заслухоўвае даклад старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб сельскагаспадарчым падатку дэпутата **Бурмістэнка М. А.**

Па сканчэнні даклада дэпутата Бурмістэнка Совет Нацыянальнасцей пераходзіць да галасавання і зацвярджэння «Закона аб сельскагаспадарчым падатку».

Совет Нацыянальнасцей аднагалосна зацвярджае — па раздзелах, а затым і ў цэлым—«Закон аб сельскагаспадарчым падатку».

З дакладам камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб усеагульным воінскім абавязку выступіў старшыня камісіі—дэпутат **Тюркін П. А.**

Совет Нацыянальнасцей аднагалосна зацвярджае — па раздзелах, а затым і ў цэлым—«Закон аб усеагульным воінскім абавязку».

Старшынствуючы — Старшыня Совета Нацыянальнасцей дэпутат **Швернік Н. М.** паведамляе, што парадак дня ўнечарговай Чацвертай Сесіі вычарпан і аб'яўляе ўнечарговую Чацвертую Сесію Совета Нацыянальнасцей закрытай.

МАЛАДЫЯ ПАТРЫЁТЫ АДАБРАЮЦЬ ЗАКОН АБ УСЕАГУЛЬНЫМ ВОІНСКІМ АБАВЯЗКУ

1 верасня адбыўся злёт прызыўнікоў Варашылаўскага раёна гор. Мінска. Зялёны тэатр Парка імені Горкага запоўнілі тысячы патрыётаў, якія з вялікай радасцю рыхтуюцца да прызыва ў Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот.

З выключнай увагай выслухалі прызыўнікі даклад тав. Мандрыка аб магутнасці Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота краіны Советаў. Словы прывітання ў чэсць непераможнай Арміі краіны соцыялізма, першага маршала Совецкага Саюза таварыша Варашылава, у чэсць вялікага Сталіна сустракаюцца прысутнымі бурнымі апладысментамі, магутным трохразовым «ура».

Выступае прызыўнік тав. Пінчук — стаханавец завода імені Молатава, узнагароджаны граматай Вярхоўнага Совета БССР.

— Совецкая моладзь, як і ўвесь совецкі народ,—гаворыць тав. Пінчук,—горача любіць сваю Чырвоную Армію, свой Ваенна-Марскі Флот. Кожны з нас, маладых патрыётаў, гарыць жаданнем хутчэй стаць воінам самай магутнай Арміі ў свеце.

Ад ўсёй душы мы вітаем закон аб усеагульным воінскім абавязку. У ім выказаны пачуцці і думкі ўсіх совецкіх патрыётаў, жадаючых яшчэ больш умножыць славу сваёй радзімы, яе несакрушальную магутнасць.

Выключна хвалюючым было выступленне маці прызыўніка М. Ф. Сінельнікавай.

— Я не магу нарадавацца, гледзячы на здаровых, вясёлых юнакоў—прызыўнікаў. Інакш было ў праклятым мінулым. Горкімі слязьмі залівалася сям'я праважаючы сына ў салдаты.

Мой муж загінуў на грамадзянскай вайне ў барацьбе за ўладу Советаў. Мая ўлада дапамагла мне выхаваць сына, якога праз некалькі дзён я з радасцю буду праважаць у Чырвоную Армію. І мой наказ адзінаму сыну:

— Ахоўвай, сынок, свяшчэнныя граніцы краіны Советаў, за якую доблесна змагаўся твой бацька.

З вялікім уздымам, пад бурныя апладысменты паслалі прызыўнікі прывітальныя пісьмы таварышам Сталіну і Варашылаву. У пісьме таварышу Варашылаву маладыя патрыёты заяўляюць:

«Мы ўсе, як адзін, горача вітаем новы закон аб усеагульным воінскім абавязку. Ён будзе служыць яшчэ большаму ўмацаванню абароны нашай краіны, яшчэ больш умацуе баявую магутнасць нашай непераможнай Чырвонай Арміі.

Мы запэўняем Вас, Клімент Ефрэмавіч, што будзем з чэсцю насіць высокае званне воіна краіны соцыялізма».

(БЕЛТА).

Прамова дэпутата Навіцкага Д. Я.

У спрэчках па дакладу т. К. Е. Варашылава аб праекце закона аб усеагульным воінскім абавязку

Таварышы дэпутаты! Артыкул 132 Сталінскай Канстытуцыі Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік гласіць:

«Усеагульны воінскі абавязак з'яўляецца законам.

Воінская служба ў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі прадстаўляе пачэсны абавязак грамадзян СССР».

Артыкул 133 Канстытуцыі Саюза ССР указвае: «Абарона бацькаўшчыны ёсць свяшчэнны абавязак кожнага грамадзяніна СССР. Здрада радзіме: нарушэнне прысягі, пераход на старану ворага, нанясенне страты ваеннай магутнасці дзяржавы, шпіянаж — караюцца па ўсёй строгасці закона, як самае цяжкае злачынства».

Таварышы дэпутаты! У нас кожны грамадзянін Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік вельмі добра разумее і высока цэніць чэсць быць воінам Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, якая абараняе граніцы першай у свеце соцыялістычнай дзяржавы. З велізарнай гордасцю выконваюць свае воінскія абавязкі нашы байцы, камандзіры і палітработнікі. Ідучы ў рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, наша моладзь гаворыць, што самая шчаслівая, самая памятная мінута ў іх жыцці гэта тая, калі яны даведваюцца, што залічаны ў рады Чырвонай Арміі.

Гэту радасць перажылі многія сотні тысяч нашых грамадзян, у тым ліку гэтую велізарную радасць і гордасць прышлося перажыць і мне. Нашы байцы і камандзіры Чырвонай Арміі высока цэняць аказанае ім давер'е.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія сільна і непераможна. Тое, што наша Армія у будучай вайне пераможа, — у гэтым няма ні ў каго з нас ні малейшага сумнення. Усё пытанне ў тым, каб, як указваў наш слаўны нарком тав. Варашылаў, перамогу атрымаць малай крывёю. А гэта дасягаецца шляхам выдатнай вывучкі і насычанасці баявой тэхнікай.

Чырвоная Армія з кожным днём усё больш аснашчаецца самай перадавой і

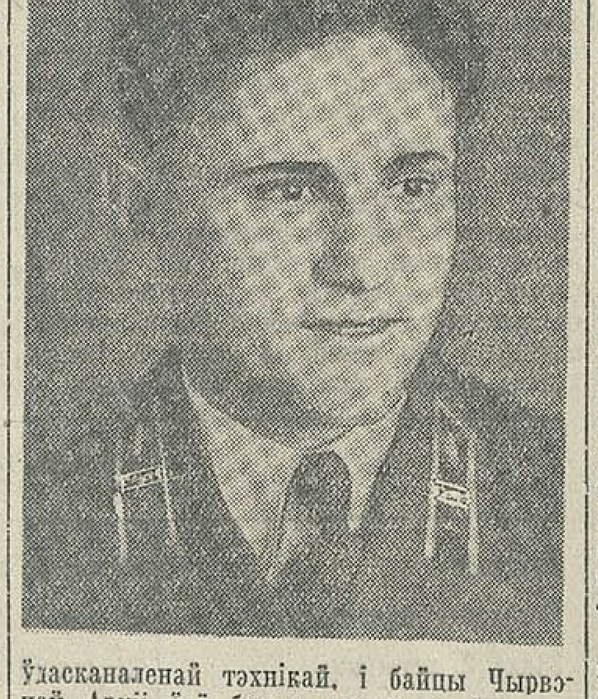

ўдасканаленай тэхнікай, і байцы Чырвонай Арміі ўсё больш паспяхова ёю авалодваюць. Гэта паказалі баі ля возера Хасан, дзе байцы, камандзіры і палітработнікі на справе прадэманстрыравалі некаторым любіцелям ваенных сутычак магутнасць і сілу Чырвонай Арміі.

Чырвоную Армію любіць увесь народ. Аб ёй штодзенна клапоціцца слаўная большэвіцкая партыя, аб ёй штодзенна клапоціцца асабіста таварыш Сталін. Вось чаму кожны год, кожны месяц, кожны дзень Чырвоная Армія атрымлівае новую, больш удасканаленую ваенную тэхніку.

І для таго, каб аўладаць гэтай новай тэхнікай, патрабуецца час. Гэта патрабаванне цалкам і поўнасцю адлюстравана ў праекце закона аб усеагульным воінскім абавязку, унесеным Советам Народных Камісараў Саюза ССР на разгляд Сесіі Вярхоўнага Совета.

Я хацеў-бы некалькі слоў сказаць з поваду паведамлення некаторых зарубежных газет аб тым, што Совецкі Саюз нібы перакідвае войскі з Заходняй граніцы на Ўсход. Павінен сказаць, што наша Чырвоная Армія без усякіх перакідак, у любым месцы, у любы момант нанясе ворагу сакрушальны адпор і знішчыць яго, адкуль-бы ён ні адважыўся пайсці.

Парукай гэтаму з'яўляецца тое, што наша армія адзіна са ўсім совецкім народам, што яна аснашчана лепшай у свеце першакласнай ваеннай тэхнікай, што аб нашай арміі штодзённа клапоціцца партыя большэвікоў, сам таварыш Сталін. Парукай гэтаму з'яўляецца тое, што на чале нашай слаўнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі стаіць выпрабаваны ў баях палкаводзец, лепшы саратнік любімага Сталіна, наш жалезны і любімы нарком таварыш Варашылаў. (Апладысменты).

Таварышы дэпутаты! Я цалкам і поўнасцю падтрымліваю і прапаную зацвердзіць прадстаўлены праект закона аб усеагульным воінскім абавязку. Няма сумнення, што гэты праект закона аднадушна зацвердзіць Чацвертая Сесія Вярхоўнага Совета СССР, што гэты закон знойдзе аднадушнае адабрэнне ўсіх працоўных нашай многамільённай, многанацыянальнай краіны.

Няхай жыве наш любімы жалезны нарком Клімент Ефрэмавіч Варашылаў! Ура, таварышы! (Апладысменты. Воклічы «ура». Усе ўстаюць).

Дзённік пасяджэнняў Сесіі

1 ВЕРАСНЯ 1939 ГОДА

У Совеце Саюза

1 верасня, у 5 гадзін вечара, у Крэмлі, адбылося заключнае пасяджэнне Совета Саюза.

За сталом Прэзідыума — Старшыня Совета Саюза дэпутат **А. А. Андрэеў** і яго намеснік — дэпутат **Т. Д. Лысенка.** У ложах прысутнічаюць кіраўнікі партыі і ўрада, члены Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР і народныя камісары, сустрэтыя гарачымі апладысментамі ўсяго зала.

Старшынствуючы — дэпутат А. А. Андрэеў прадастаўляе слова для даклада старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб сельскагаспадарчым падатку — дэпутату **М. Д. Багіраву.** Дакладчык паведамляе Сесіі аб тым, што камісія ўлічыла выступленні дэпутатаў і ўнесла ў законапраект рад змяненняў, дапаўненняў і направак.

Закон аб сельскагаспадарчым падатку галасуецца па раздзелах, а затым аднагалосна зацвярджаецца ў цэлым з усімі дапаўненнямі, напраўкамі і змяненнямі, прапанаванымі камісіяй.

Слова прадастаўляецца старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб усеагульным воінскім абавязку — дэпутату **Д. С. Каротчэнка,** які дакладвае Сесіі аб напраўках, змяненнях і дапаўненнях да законапраекта, унесеных камісіяй. Тэкст закона аб усеагульным воінскім абавязку, прапанаваны камісіяй, галасуецца па раздзелах, а затым аднагалосна зацвярджаецца ў цэлым.

Парадак дня Сесіі вычарпан. Старшынствуючы—дэпутат **А. А. Андрэеў** аб'яўляе ўнечарговую Чацвертую Сесію Совета Саюза закрытай. (ТАСС).

У Совеце Нацыянальнасцей

1 верасня, у 7 гадзін 30 мінут вечара, у Крэмлі, адбылося заключнае пасяджэнне Совета Нацыянальнасцей.

За сталом Прэзідыума — Старшыня Совета Нацыянальнасцей дэпутат **Н. М. Швернік,** Намеснік Старшыні Совета Нацыянальнасцей — дэпутат **Ч. А. Асланава.** У ложах прысутнічаюць кіраўнікі партыі і ўрада, члены Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР і народныя камісары. Іх паяўленне сустракаецца гарачымі апладысментамі ўсяго зала.

Старшынствуючы тав. Швернік прадастаўляе слова для даклада старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб сельскагаспадарчым падатку дэпутату **М. А. Бурмістэнка.**

Тав. Бурмістэнка дакладвае аб напраўках, змяненнях і дадатках, якія камісія, улічваючы заўвагі выступаўшых дэпутатаў, лічыць неабходным унесці ў праект закона аб сельскагаспадарчым падатку.

Па раздзелах, а затым — у цэлым Совет Нацыянальнасцей аднагалосна зацвярджае закон аб сельскагаспадарчым падатку.

Слова прадастаўляецца старшыні камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэксту закона аб усеагульным воінскім абавязку дэпутату **П. А. Тюркіну.** Ён паведамляе Сесіі аб напраўках, змяненнях і дапаўненнях, якія ўносіць камісія ў праект закона і прадстаўляе на зацвярджэнне Совета Нацыянальнасцей.

Совет Нацыянальнасцей па раздзелах, а затым — у цэлым аднадушна прымае закон аб усеагульным воінскім абавязку.

Парадак дня Сесіі Совета Нацыянальнасцей вычарпан. Старшынствуючы тав. Швернік аб'яўляе Сесію Совета Нацыянальнасцей закрытай.

* * *

1 верасня, з раніцы, працавалі выбраныя Советам Саюза і Советам Нацыянальнасцей камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб сельскагаспадарчым падатку і камісіі па разгляду направак і падрыхтоўцы канчатковага тэкста закона аб усеагульным воінскім абавязку.

У камісіях былі разгледжаны ўнесеныя напраўкі і падрыхтаваны канчатковыя тэксты законапраектаў па першаму і другому пунктах парадку дня ўнечарговай Чацвертай Сесіі Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання.

Беларускія жывёлаводы вывучаюць вопыт перадавікоў

МАСКВА, 31 жніўня. **(Спец. кар. «Звязды»).** Група беларускіх калгаснікаў-жывёлаводаў, пасля азнаямлення з сельскагаспадарчай выстаўкай і сталіцай, рашыла выехаць вывучыць вопыт работы аднаго з перадавых жывёлагадоўчых калгасаў Маскоўскай вобласці. Выбар паў на калгас «Путь коммунизма», вопыт якога папулярызуецца ў павільёне Маскоўскай вобласці. Гэта адзін з перадавых калгасаў вобласці. Ад кожнай фуражнай каровы (у калгасе 100 кароў) тут надойваюць да 4.000 літраў малака.

Сёння група жывёлаводаў — удзельнікаў выстаўкі і экскурсантаў Мінскай, Віцебскай і Магілеўскай абласцей—пабывала ў гэтым калгасе. Пасля кароткай гутаркі жывёлаводы агледзелі калгас і яго фермы, пабудовы, парнікі і іншыя ўдасканаленыя абсталяванні фермы.

У момант прабывання ў калгасе беларускіх жывёлаводаў сюды прыбыла група калгаснікаў Кіеўскага раёна, Украінскай ССР, для падпісання дагавора на спаборніцтва з калгаснікамі Раменскага раёна. Паміж калгаснікамі трох братскіх рэспублік адбылася цёплая, прыяцельская сустрэча.

Ал. МАТУСЕВІЧ.

У НОВЫМ ГОДЗЕ ВУЧЫЦЬ І ВУЧЫЦЦА ТАК, КАБ РОДНЫ СТАЛІН СКАЗАЎ: „ВЫДАТНА“

ЗАДАЧЫ НОВАГА ВУЧЭБНАГА ГОДА

Новы вучэбны год павінен быць годам карэннага паляпшэння работы школы, найлепшай арганізацыі педагагічнага працэса.

Партыя і Урад, асабіста таварыш Сталін праяўляюць штодзённыя клопаты аб народнай асвеце, аб школьніках, аб настаўніках, якія заклікаюцца выхоўваць маладых патрыётаў радзімы.

У гэтым годзе на народную асвету па БССР асігнавана 608 мільёнаў рублёў. 489 пачатковых школ пераўтвараюцца ў няпоўныя сярэднія. Адкрываецца 113 новых сярэдніх школ. Ажыццяўляецца гістарычнае рашэнне XVIII з'езда ВКП(б) аб увядзенні ў гарадах усеагульнага сярэдняга абучэння і сямігадовага абучэння ў вёсцы. Школы Беларусі атрымліваюць у гэтым годзе звыш 91 новую сталінскую школу на 18.240 месц.

Створаны самыя спрыяючыя ўмовы для вучобы. Радзіма патрабуе ад настаўнікаў і вучняў аднаго: вучыць і вучыцца на «выдатна».

Неабходна падняць на выключна высокую ступень справу народнай асветы. Тут першаступенную ролю павінен адыграць педагагічны калектыў. Аддзелы народнай асветы абавязаны трымаць жывую сувязь з настаўнікамі, аказваць ім метадычную дапамогу, штодзённа кіраваць іх работай. У гэтым — залог поспеху вучэбнага года.

У выступленнях на рэспубліканскім актыве настаўнікаў і на [illegible] гаварылася аб недахопе [illegible] настаўнікаў. Сапраўды, у гэтай [illegible] асветы з [illegible] кваліфікацыяй [illegible] настаўнікаў.

Раённыя педагагічныя кабінеты, задача якіх дапамагаць павышэнню кваліфікацыі настаўнікаў, часта не адпавядаюць свайму прызначэнню: настаўнік не можа там атрымаць адказу на хвалюючыя яго, неразумелыя ім пытанні. Трэба абавязкова наладзіць работу педкабінетаў. У гэтым годзе ў педагагічную сям'ю ўваходзяць 6.086 новых маладых настаўнікаў. Ім неабходна будзе дапамога ў складанні рабочага плана, плана заняткаў, у павышэнні іх ідэйнай кваліфікацыі.

Трэба ўстанавіць пастаянны індывідуальны ўлік паспяховасці вучняў. Без гэтага не можа быць гутаркі аб барацьбе за стопрацентную паспяховасць у школе.

Ва многіх школах у мінулым годзе працэнт другагодніцтва быў недапушчальна вялікі, у той-жа час некаторыя настаўнікі ў пагоні за прыгожым працэнтам завышалі адзнакі малаадукаваным вучням. З такім лібералізмам [illegible] трэба рашуча і беспашчадна змагацца.

Савецкае настаўніцтва і кіруючыя органы народнай асветы павінны разгарнуць усе сілы і энергію, каб у новым вучэбным годзе моцна падняць узровень навучання і выхавання [illegible] задачы рэзкага павышэння якасці школьнай працы.

М. В. МАКАРЭВІЧ,
намеснік Наркома Асветы БССР.

З НОВЫМІ СІЛАМІ...

Гэта было ў перадшкуку. За мінулы год [illegible] ходзіць да мяне [illegible] і расказвае:

— Зноў Юрый нагрубіў настаўніку.

— Добра, — сказаў я, — прыйдзецца з ім яшчэ раз пагутарыць.

Свірноўскі Юрый, вучань 9 класа, вёў сябе грубіянска з настаўнікамі. Апрача таго, ён адставаў па матэматыцы і рускай мове. Юрый — член комсамола. Я з ім неаднойчы гутарыў. Абяцаў выправіцца. Праходзіць некалькі дзён — Юрый той самы. Тады мы [illegible] аб ім на агульным комсамольскім сходзе. Гаварылі з ім. Нічога не дапамагала.

Мы рашылі паставіць пытанне аб Свірноўскім на комсамольскім бюро.

Гэта быў строгі разбор. Сказаў-бы, бурны сход.

Пытанне аб Юрыю неяк само на сабе перарасло ў пытанне аб паводзінах совецкага школьніка, аб дысцыпліне і аб паспяховай вучобе. Гэты сход прынёс вялікую карысць не толькі Свірноўскаму, але і многім [illegible].

Мы практыкавалі дапамогу выдатнікаў адстаючым. Комсамолец Мікульскі Барыс [illegible] сістэматычна [illegible] комсамольскі [illegible] выдатніка Ра[illegible] сістэматычна [illegible] падцягнуў [illegible] мове па [illegible].

Шкава і разнастайна комсамольская работа [illegible] ...скага камітэта [illegible] прапанова [illegible] комсамольскі [illegible] дружбе.

[illegible] поўнае адабрэнне. Было [illegible] гаварылі аб таварыскіх [illegible] аб павазе [illegible] канкрэтныя [illegible] Усе [illegible].

У нашай школе ёсць літаратурны, драматычны і іншыя гурткі. Сіламі драмгуртка была пастаўлена «Слава» В. Гусева, паказаны ўрыўкі з «Барыса Гадунова» Пушкіна, «Хірургія» — Чэхава.

Усе мерапрыемствы комсамольскага камітэта накіраваны к аднаму: садзейнічаць поспехам школы, дапамагаць комсамольцам і вучням як мага лепш вучыцца, развіць густ да літаратуры і мастацтва.

З новымі сіламі мы ўступілі ў новы навучальны год. Шмат сіл і жадання ў нас вучыцца і працаваць.

А. ГАЛКІН,
сакратар комсамольскага камітэта 4-й школы гор. Мінска.

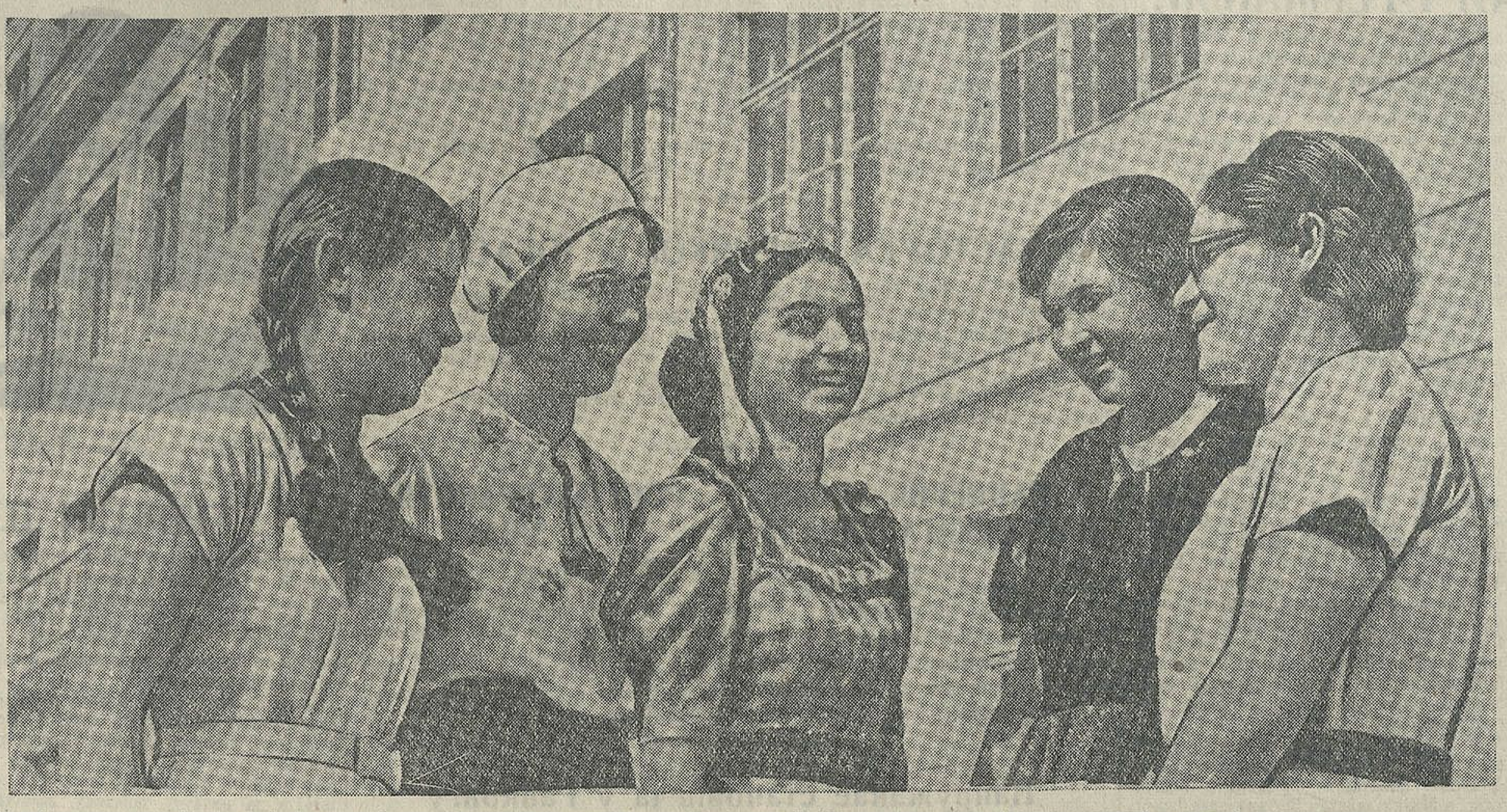

Вучні старшых груп 47 сярэдняй школы г. Мінска. НА ЗДЫМКУ: настаўніца т. Чэмерысава М. И. гутарыць перад пачаткам заняткаў з вучнямі старшых груп. Фото І. Казловіча.

МАЕ КЛАСЫ БУДУЦЬ ВЫДАТНЫМІ

Новы вучэбны год я сустракаю не ўпершыню. Але кожны раз у пачатку яго перажываеш радаснае хваляванне. Думаеш, як сустрэнуць цябе рэбяты, як лепш падыйсці да іх, бо ад гэтага залежыць далейшая работа.

У мінулым вучэбным годзе я вяла першы клас. Паспяховасць вучняў была стопрацэнтная. Каб дасягнуць гэтага, я працавала з кожным вучнем індывідуальна, уважліва вывучала кожную памылку вучня, старалася зразумець, аб'ясніць яму і тут-жа на ўроку выпраўляла яе.

Уважлівыя і чулыя адносіны да вучняў—залог поспехаў. Вось у мінулым годзе ў маім класе вучань Шура Шалай вучыўся вельмі дрэнна, быў недысцыплінаваным, здавалася, нічога з ім не зробіш. Я прыклала ўсе намаганні да таго, каб прывіць яму любоў да школы. Абыходзілася з ім ласкава, ніколі не павышала голасу, старалася зацікавіць урокам, давала яму розныя даручэнні, і Шура пачаў выпраўляцца, а к канцу вучэбнага года з добрымі адзнакамі перайшоў у другі клас.

Такіх, як Шура Шалай, у мяне было многа, але любоў да сваіх вучняў, пачуццё абавязку перад радзімай натхняла мяне настойліва выхоўваць іх.

Ласкай, добрым словам я часта дабівалася выдатных рэзультатаў, бездакорнай дысцыпліны ў класе.

Учора я прышла ў клас заслужанай настаўніцай школы, гэта званне прысвоена мне партыяй і Урадам. Яно надала мне новыя сілы, новую энергію ў маёй скромнай працы педагога. Абяцаю—мае вучні будуць вучыцца толькі на выдатна. Гэта будзе маім адказам на высокае давер'е партыі і Урада.

Л. ЦВІРКО,
заслужаная настаўніца першай мінскай сярэдняй школы імені А. С. Пушкіна.

ЖАДАЮ ВАМ БЛІСКУЧЫХ ПОСПЕХАЎ

Пачаўся новы вучэбны год. Я ад усяго сэрца вітаю нашых школьнікаў і жадаю ім дружнаму параду—вучыцца толькі на «выдатна». Кожны совецкі школьнік, кожная совецкая школьніца ўжо з першага класа марыць аб сваёй будучай рабоце. Хто хоча быць урачом, хто інжынерам, хто настаўнікам, хто вучоным, хто лётчыкам, хто танкістам, хто маракам; кожнага натхняюць перамогі і подвігі нашых герояў і гераінь, нашых знатных людзей. Шчаслівыя мары шчаслівай дзетвары!

Шчаслівыя таму, што «молодым везде у нас дорога». Вялікая соцыялістычная рэвалюцыя змяла, адначасова з капіталістамі і памешчыкамі, усе рагаткі, якія ставілі эксплаататары на шляху асветы шырокіх народных мас, і замацавала ў Сталінскай Канстытуцыі права ўсіх на асвету.

Але, дарагія рэбяты, мары вашыя не ператворацца ў рэчаіснасць, калі вы не будзеце вучыцца на «выдатна». Кожны з вас павінен скончыць не толькі сярэднюю, але таксама і вышэйшую школу. Толькі дасканала авалодаўшы навукай, вы зможаце ажыццявіць свае імкненні.

Прачытайце біяграфію любога Героя Совецкага Саюза, любога дзеяча навукі і тэхнікі — вы ўбачыце, колькі працы кожны з іх паклаў на авалоданне сваёй спецыяльнасцю. Памятайце, што ў ВНУ ў першую чаргу прымаюць толькі выдатнікаў!

Горача жадаю вам самых бліскучых поспехаў і ажыццяўлення вашых запаветных летуценняў.

Акадэмік Н. НІКОЛЬСКІ,
заслужаны дзеяч навукі.

ВЯЛІКАЯ ЧЭСЦЬ БЫЦЬ СОВЕЦКІМ НАСТАЎНІКАМ

Пасля трох год навучання ў Мінскім педагагічным вучылішчы я атрымала доўгачаканую пуцёўку ў жыццё. З радасным хваляваннем я ўпершыню, у якасці настаўніцы, пераступіла парог сельскай школы.

Як я ўдзячна нашай вялікай комуністычнай партыі і ўраду, якія даручылі мне, маладой грамадзянцы краіны Советаў, выхоўваць шчаслівую совецкую дзетвару!

Любая прафесія ў краіне перамогшага соцыялізма з'яўляецца благароднай, бо праца ў нас стала справай чэсці, славы, доблесці і геройства. Аднак прафесія настаўніка — асабліва пачэсная і адказная, бо тут прыходзіцца мець справу з выхаваннем падрастаючага пакалення.

Думка стаць педагогам зарадзілася ў мяне яшчэ ў часе навучання ў чэрыкаўскай школе. Будучы вучаніцай, я захаплялася работай нашых лепшых педагогаў, іх умелым выкладаннем, іх любоўю да сваёй справы. І як былі мы рады і ўдзячны настаўнікам, якія на кожным уроку ўзбагачалі нас новымі і новымі ведамі, выхоўвалі пачуцці дружбы, калектыўнасці, любві да радзімы, да комуністычнай партыі.

Я люблю прафесію настаўніка і ёй думаю прысвяціць усё сваё жыццё. Мяне радуе мысль, што з маіх выхаванцаў у будучым вырастуць выдатныя людзі, палкія патрыёты радзімы.

Мне памятны словы таварыша Калініна аб тым, што галоўная задача настаўніка — выхаванне новага чалавека.

Прыкладу ўсе свае здольнасці і веды, каб прывіць маім выхаванцам лепшыя чалавечыя якасці, выхаваць у іх пачуцці калектывізма, храбрасці, чэснасці, любоў да працы, радзімы, да дарагога ўсім нам таварыша Сталіна.

Р. С. ЛЮБАН,
настаўніца Кацягінскай пачатковай школы, Гатаўскага сельсовета, Мінскага раёна.

БУДЗЕМ ПРАЦАВАЦЬ ТАК, ЯК ВУЧЫЦЬ СТАЛІН

Добра адпачыўшы, набраўшыся свежых сіл і здароўя, шчаслівая совецкая дзетвара запоўніла светлыя і прасторныя класы школ, села за парты і ўзялася за ўпорную вучобу.

На педагагічнай рабоце я ўжо 32 годы, з іх 13 год прысвяціў рабоце ў Гарбацэвіцкай сярэдняй школе, Бабруйскага раёна. За гэты час наша школа выпусціла каля 500 маладых адукаваных людзей. Радасна глядзець на нашых выхаванцаў. 200 з іх зараз працуюць педагогамі, 40—урачамі, 60—агранамамі, 30—інжынерамі, звыш 100 чалавек—камандзірамі Чырвонай Арміі і т. д.

Наш выхаванец — сын калгасніка з Осаўскага сельсовета Іосіф Данільчык стаў лётчыкам, сын калгасніка з Сычкоўскага сельсовета Павел Данільчык—камандзір Чырвонай Арміі, сын калгасніка з Багушэўскага сельсовета Міхаіл Кацнельсон — горны інжынер, дачка калгасніка гэтага-ж сельсовета Груня Кацнельсон—урачом. Нашы выхаванцы трымаюць цесную сувязь са школай, прысылаюць на імя яе, а таксама асабіста мне многа цёплых таварыскіх пісьмаў, у якіх расказваюць аб сваіх поспехах, дзякуюць партыю, урад і Сталіна за шчаслівую юнасць.

Урад і партыя ўсклалі на нас, педагогаў, вялікія пачотныя задачы. Кожны настаўнік не павінен забываць аб сваёй велізарнай ролі ў выхаванні новага чалавека. Але для таго, каб выхоўваць другіх, неабходна быць самаму высока і ўсебакова адукаваным. Першая і галоўная задача для кожнага з нас, педагогаў,—гэта глыбокае вывучэнне бяссмертных твораў Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна, «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)».

Успомніце, што гаварыў на XVIII з'ездзе партыі наш дарагі правадыр і настаўнік таварыш Сталін: «Ленінец не можа быць толькі спецыялістам аблюбаванай ім галіны навукі,—ён павінен быць разам з тым палітыкам—грамадскім работнікам, які жыва цікавіцца лёсам сваёй краіны, знаём з законамі грамадскага развіцця, умее карыстацца гэтымі законамі і імкнецца быць актыўным удзельнікам палітычнага кіраўніцтва краінай».

Будзем працаваць так, каб апраўдаць высокае давер'е радзімы, народа, вялікага правадыра народаў таварыша Сталіна, які па-бацькоўску клапоціцца аб настаўніку.

А. П. САЎЧАНКА,
ордэнаносец, дырэктар сярэдняй школы Бабруйскага раёна.

„САКРЭТ“ ВЫХАВАННЯ

Вельмі часта прыходзіцца мне чуць ад суседак, ад бацькоў размовы адносна добрай вучобы маіх дзяцей. Яны цікавяцца «сакрэтамі» выдатных поспехаў і дысцыплінаванасці маіх дачок—Лізы і Норы—вучаніц 47 мінскай школы. Зразумела, што ніякімі «сакрэтамі» наша сям'я не ўладае.

Першае і асноўнае для ўсіх нас, бацькоў, — гэта памятаць, што мы, грамадзяне адзінай у свеце соцыялістычнай краіны, што наша партыя большэвікоў, наш родны Сталін далі нашым дзецям усе магчымасці для культурнага развіцця, выдатнай вучобы і радаснага жыцця. Тады стане зразумелым наш абавязак перад радзімай, партыяй, перад правадыром у выхаванні падрастаючага сталінскага пакалення.

Важнейшай умовай добрай вучобы дзяцей — здаровая хатняя абстаноўка. Вельмі часта бывае, што калі яны прыходзяць са школы, іх прымушаюць рабіць розныя хатнія работы. Або калі яны селі за ўрокі, іх адрываюць рознымі хатнімі даручэннямі: «схадзі туды, прынясі тое, падай гэтае...» Такія адносіны нервуюць дзіця, дэзарганізуюць яго валявыя якасці, адбіваюць ахвоту вучыцца.

Я стараюся стварыць спрыяючыя ўмовы для хатняй вучобы дзяцей. Прыходзячы са школы, яны, як правіла, 2—2½ гадзіны адпачываюць. Калі садзяцца за ўрокі, я не адрываю іх, стараюся ім не перашкаджаць, яны дапамагаюць і мне па хатняй гаспадарцы, але ўсё робяць у свой час.

Вялікую ўвагу ў сістэме выхавання дзяцей аддаю таму, каб яны паважалі старшых, удзельнічалі ў грамадскім жыцці школы, у піонерскім атрадзе, прывіваю ім любоў да таварышаў. Гэта дае свае станоўчыя вынікі. Дзеці, апрача таго, што самі добра вучацца, дапамагаюць адстаючым вучням. Дзякуючы дапамозе Лізы, вучаніцы Белевец і Ліпніцкая, якія раней адставалі ў вучобе, сталі вучыцца лепш і перайшлі ў наступны клас.

Дома, у свабодны час, Ліза і Нора са сваімі прыяцелямі чытаюць многа мастацкай літаратуры, ходзяць у кіно.

Ім дораг Гаўрош — герой твора Віктара Гюго, яны любяць чэхаўскага Ваньку, яны шкадуюць усіх прыгнечаных і абяздоленых, ненавідзяць усіх эксплаататараў і прыгнятальнікаў.

Я ў сваіх дзецях выхоўваю любоў да радзімы, нянавісць да яе ворагаў і, як вынік, Ліза і Нора здалі нормы на значкі ПШХА і ГСА.

Мне вельмі сорамна за некаторых бацькоў, якія выхаванне сваіх дзяцей ускладваюць выключна на школу. У Сініцкага ёсць сын Валодзя. Ён вельмі дрэнна вучыўся. Я з іншымі бацькамі-актывістамі прыходзіла да Сініцкага на-дом, дапамагала Валодзі і у выніку ён пачаў лепш вучыцца, і бацькі да яго сталі адносіцца інакш.

Я звяртаюся да ўсіх бацькоў з заклікам дапамагаць школе выхоўваць дзяцей свядомымі грамадзянамі, патрыётамі сваёй радзімы.

С. Ф. КАТАШУК.

АБ ШКОЛЕ І ДРУЖБЕ

1 верасня. Ітак, мы селі за парты дзесяцікласнікамі. Пройдзе год, поўны напружанай вучобы. Мы скончым школу. Наш згуртаваны дружны калектыў раз'едзецца па розных інстытутах Совецкага Саюза. А потым на будоўлю велічнага палаца комуністычнага грамадства. Якая выдатная перспектыва! Ні ў якое параўнанне не можа ісці наша юнасць з жыццём моладзі ў капіталістычных краінах. Там у юнацтва няма надзей, няма будучага.

Вялікія пісьменнікі ўсіх часоў апісвалі трагедыю маладога чалавека. Французскі пісьменнік Беланжэ пісаў: «Няшчасце быць маладым». Наша совецкая моладзь з поўным правам ва ўвесь голас ускліквае: «Якое шчасце быць маладым!»

І сапраўды — якая радасць жыць у Вялікую Сталінскую эпоху! Колькі любві і клопатаў праяўляе партыя, урад і асабіста таварыш Сталін аб нас, шчаслівейшай моладзі ў свеце!

Школа! З якой любоўю ўспамінаюць яе стаханаўцы заводаў і палёў, мужныя лётчыкі—пакарыцелі паветраных прастораў, інжынеры, урачы, камандзіры Чырвонай Арміі. З якой любоўю і ўдзячнасцю ўспамінаюць яны свайго настаўніка, таго, хто першы выхаваў іх, навучыў чытаць, правільна трымаць пяро ў руках.

Вучымся мы даўно — з першага класа. Нас вучоба моцна падружыла, прычым гэтая дружба заключаецца не ў сумесных размовах на ўроках, не ў падсказванні адзін аднаму, не ва ўтойванні нядобрых спраў таварыша (такое ў нас было), — не, наша дружба заключаецца ў калектыўнай рабоце, у агульнай дапамозе таварышу, па тых ці іншых прычынах адстаўшаму ад класа.

У мінулым вучэбным годзе ў апошняй чвэрці сур'ёзна захварэў Яша Элькінд. Ён рыскаваў астацца на другі год. Тады мы, некалькі вучняў, узяліся дапамагаць яму па пэўных прадметах і ў выніку нашых намаганняў, наш стары друг і цяпер вучыцца разам з намі. Такіх прыкладаў многа.

Калектывізм, свядомая дысцыпліна, дапамога адстаючым — вось тыя рысы, якія прывівае нам школа. Без гэтых якасцей цяжка дабіцца поспехаў у вучобе.

Мы не толькі добра вучымся. Сярод вучняў нашага класа ёсць добрыя музыканты, шахматысты, выдатныя футбалісты і тэхнікі. Зноў такі гэтым мы многа абавязаны школе і яе настаўнікам.

Радзіма, партыя, таварыш Сталін далі нам усе ўмовы для нашага развіцця.

Давайце-ж вучыцца так, каб родны наш бацька таварыш Сталін сказаў: «выдатна, рэбяты».

Сея ПАГАРЭЛЬЦАЎ, Ісаак ЛІПКОВІЧ, Майсей ЗАГОРЧЫК, Фіма ІЦКЕВІЧ, Хананій ГУРВІЧ — комсамольцы-дзесяцікласнікі 9-й сталінскай Мінскай школы.

ДА НОВАЙ СУСТРЭЧЫ, СОНЕЧНАЕ ЛЕТА!

I

Каго не хвалюе апошні лагерны касцёр? Жнівеньскія ночы багаты зорамі. Пад зорным шатром такіх начэй на беразе соннай зялёнай рэчкі, ля падножжа смалістых сосен урачыста і весела трашчыць рыжакудрае полымя. Вакол яго чырвонагрудай стайкай снігіроў карагодзяць радасныя дзеці. Над кронамі сосен высока шугае песня. Міла і проста звіняць словы:

«Вейцесь кастрамі,
Сінія ночы!
Мы, піонеры —
Дзеці рабочых».

Далёка за рэчкай, у прасторах, залітых чыстым ядраным дыханнем надыходзячага верасня, дагарае піонерская песня.

Ля кастра — глыбокая цішыня. У цішыні раздаецца мужны, хвалюючы голас старога партызана. Ён расказвае, як ў векапомным дваццатым годзе тут, па лясных сцежках, хадзіла з бярданкай партызанская маладосць. У балотных рэчках яна таціла ўланскія палкі. Адшумелі баявыя годы. Пралітая ў суровай барацьбе народная кроў цвіце зараз полымем шчаслівых лагерных кастроў, гарыць пажарам гальштукаў, пад якімі ўпэўнена і мужна б'юцца сэрцы юных ленінцаў.

Партызан змаўкае.

Пачынае расказваць пагранічнік. З яго апавядання паўстаюць перад рэбятамі простыя, адважныя людзі—пагранічнікі, якія ў акіянах, марах, у паветры і балотах берагуць дыханне дзівоснай краіны. Граніцы дарагой радзімы заўсёды знаходзяцца на моцным сталінскім замку. Нібы ілюстрацыяй да гэтага ў лагерным лесе разыгрываецца інсцэніроўка «Лоўля шпіёна». Госці-пагранічнікі спускаюць пяць вялікіх аўчарак. У зарасніках лопаюцца стрэлы. Калгаснікі акружаюць лес. Усюды — трывога.

«Шпіёна» злавілі. Лікаванню рэбят няма канца. Зноў шугаюць песні. Лёва і Віля Гай, Аня і Клара Маркман пачынаюць танцаваць. Дзеці падобны на вялікіх празрыстых матылькоў, якія кружаць над майскімі кветкамі,—так прыгожа выконваюць яны танец «Зеркала». Мяккасць і плаўнасць «Зеркала» змяняецца буйным віхрам каўбойскага танца.

У касцёр падкінуты апошнія яловыя шышкі і ахапкі сухога галля. Зоры іскраў ляцяць уверх і павольна гаснуць у сіняве. Бывай, касцёр!

Доўгія цені хістаюцца на ствалах гонкіх сосен, асветленых заміраючым полымем. Гэта піонеры пакідаюць паляну. Яны нясуць пад зорамі апошняй лагернай ночы неабдымную песню, ад якой звініць бор.

II

На верандзе лагерны ўрач Ольга Абрамаўна Вейц складае спісак. На доўгіх аркушах паперы перапісаны прозвішчы і імёны рэбят. На кожным аркушы, над прозвішчамі буйна выведзена чырвоным алоўкам:

«Першы атрад набраў 120 кілограмаў»
«Другі атрад набраў 210 кілограмаў»
і т. д.

Дзевяцігадовая Тамара Рыбакова папраўілася на 5 кілограмаў 700 грамаў, Паша Вараў—на 5 кілограмаў 200 грамаў, Фаня Зейфман—на 5 кілограмаў 300 грамаў.

Гэта кілограмы сілы і здароўя, якое густым шакаладным загарам расцяклося па маладых стройных целах, наліла іх бронзай, а мускулы — сталлю.

Як адзін дзень, празвінелі сонечнымі песнямі два лагерныя месяцы. Яны да краёў былі напоўнены цікавым, змястоўным жыццём.

Піонераў наведвалі вучоныя, прафесары, акадэмікі, артысты, пісьменнікі, знатныя людзі краіны і Героі Совецкага Саюза.

Доктар гістарычных навук, прафесар Перцаў прачытаў цікавую лекцыю «Александр Македонскі», а дацэнт П'янкоў—«Александр Неўскі». Пасля лекцыі дэманстрыраваўся аднайменны гукавы фільм рэжысёра Эйзенштэйна.

Доктар біялагічных навук, прафесар Годнеў расказаў аб паходжанні жыцця на зямлі. Вечар цікавай матэматыкі правёў дацэнт Сагаловіч. Захапляюча фантазіраваў прафесар фізікі Снеткоў на тэму «Палёт на луну».

Дацэнт Ленінградскага дзяржаўнага універсітэта Шаўчэнка правёў два вечары старажытных гістарычных казак. 12 жніўня на лагерным свяце выступаў з успамінамі аб старой школе акадэмік Н. М. Нікольскі.

Лепшыя прафесары Масквы і Ленінграда прачыталі рэбятам лекцыі аб Пушкіну, аб міжнародным становішчы, аб рэлігіі, хіміі і вадкім паветры.

Паэт-ордэнаносец Пятро Глебка чытаў дзецям сваю новую п'есу «Над ракой Бярозай». Некалькі дзён правялі з рэбятамі пісьменнікі Змітрок Бядуля і Янка Маўр.

На сустрэчы з артыстамі БССР народны артыст рэспублікі Уладзімірскі расказаў аб прадстаячай дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве.

Некалькі канцэртаў далі рэбятам Беларуская дзяржаўная філармонія, вялікі тэатр Оперы і балета, ансамбль мастацкай самадзейнасці пагранвойск.

Хвалюючымі былі сустрэчы са слаўтым хасанаўцам Леўчанка, узнагароджанымі настаўнікамі сельскіх школ, з работнікамі дзяржаўнага цырка, музкамедыі, брыгадай Цэнтральнага Дома Чырвонай Арміі, артыстамі Ленінградскага тэатра імені Ленсовета. Са сцэны гучалі маналогі герояў бяссмертных шэкспіраўскіх трагедый.

Амаль кожны дзень у лагеры дэманстрыраваліся новыя кінофільмы. У час прагляду карціны «Выбаргская старана» артыст Ленінградскага тэатра ордэнаносец Луднікаў, які ўдзельнічаў у фільме, расказаў, як ствараўся гэты шэдэўр Совецкай кінематаграфіі.

У Воўчкавіцкім лагеры працавалі дзесяткі гурткоў, праводзіліся футбольныя матчы, спартакіяды, ваенныя гульні. Усёй работай кіравалі вопытныя важатыя, масавікі, арганізатары і педагогі Розенгаўз, Сапрыкін, Кучар, Дорскі, Багран, Бернардава. Вельмі цёпла адклікаюцца рэбяты аб фізкультурніку тав. Данцыгу, які ўжо шмат гадоў прывівае ў школах дзецям любоў да фізічнай культуры.

Многія з гордасцю называлі гэты лагер «Беларускім Артэкам». Слаўны штурман тав. Гардзіенка напісаў у лагернай кнізе водгукаў:

«Пасля пералёту я наведаў многа піонерскіх лагераў Масквы і Маскоўскай вобласці. Але лагер у Волчкавічах пакінуў самае моцнае ўражанне. Цудоўны лагер, добрыя рэбяты! Выдатна пастаўлена арганізатарская і выхаваўчая работа».

III

Лагерны повар Оля Баран зварыла апошні абед. Калі пад мужныя гукі «Інтэрнацыянала» ціха спускаўся сцяг, сівы вартаўнік змахнуў шурпатай далонню слязінку з вусоў.

...Рэбяты маўкліва выходзілі на прасёлачную дарогу да чыгуначнага раз'езду. Яны былі глыбока ўсхваляваны растаннем з лагерам, з медноствольнымі соснамі, з рэчкай, з усім гэтым чароўным светам, поўным сонца, зелені і кветак.

Энергічныя і загарэлыя яны шагалі цераз брытае поле. Юныя натуралісты несьлі ў баначках, вазачках, сачках калекцыі і гербарыі. Над імі развітальна шалясцелі шырокалістыя, кранутыя лёгзь прыкметкай барвовасцю клёны. Лагерны паэт хлопчык Карэнькоў голасна прачытаў свой экспромт:

Золатам кляновым
Зараз мы сагрэты.
Да сустрэчы новай,
Сонечнае лета!

— Да сустрэчы новай!—махалі рэбяты з вокнаў вагонаў лясам, палям, рэчкам.

З многіх ціхіх сасновых раз'ездаў, белых дачных станцый, лясоў, як шпачыныя стайкі ў вырай, зляталіся ў гарады чырвонагальштучныя атрады. На шумных гарадскіх вакзалах іх чакалі клапатлівыя бацькі. Учора іх сустрэлі светлыя школы, кнігі, цудоўны свет хімічных формул, геаметрычных тэарэм, захапляючы свет Н'ютона і Дарвіна, Пушкіна і Гогаля.

Анат. ВЯЛЮГІН.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ ПАМІЖ ПОЛЬШЧАЙ І ГЕРМАНІЯЙ

Ліонская радыёстанцыя перадала сёння, 1 верасня у 13 гадзін 40 мінут, наступныя радыёпаведамленні агенцтва Гавас:

ПАРЫЖ. Па вестках з верных крыніц, Германія адкрыла варожыя дзеянні на ўсёй польска-германскай граніцы. Сёння раніцой германская авіяцыя бамбардыравала польскія гарады: Кракаў, Луцк, Бяла Падляска, Гродно і Вільно.

ПАРЫЖ. Згодна вестак, атрыманых у Парыжы, германскія войскі пачалі сёння раніцой наступленне супроць Польшчы ў наступных напрамках: на поўначы Польшчы, на граніцы Усходняй Прусіі, наступленне ажыццяўляецца ў напрамках наступных гарадоў: Млава, Дзялдова і Хойніцы. На поўдні Польшчы германскае наступленне мае аб'ектам на граніцы Сілезіі Сілезскі вугальны басейн і ў асаблівасці Чэнстахоў. Порт Гдыня таксама падвергся сёння раніцой бамбардыроўцы германскай авіяцыі.

1 верасня (ТАСС).

***

БЕРЛІН, 1 верасня. (ТАСС). Вярхоўнае камандванне германскіх ваенных сіл паведамляе аб прадаўжаючымся наступленні германскіх войск з Сілезіі, Памераніі і Усходняй Прусіі. Германскія войскі, гаворыцца ў паведамленні, якія наступаюць з поўдня, дасягнулі лініі Неймарк-Суча. На поўдзень ад Мараўскай Остравы перайдзена рака Ольша, блізка ад Цешына. На поўдні, у індустрыяльных раёнах Польшчы, германскія войскі прасоўваюцца ў раёны Катовіц. Войскі, якія наступаюць з Сілезіі, прасоўваюцца ў напрамку Чэнстахова і на поўнач ад яго. У карыдоры германскія войскі набліжаюцца да ракі Брахе і дасягнулі ракі Нетцэ каля Накла. Блізка ад Граудэнца ідуць баі. У раёне Усходняй Прусіі германскія войскі вядуць баі ў глыбіні, на польскай тэрыторыі. Часці германскіх ваенна-марскіх сіл занялі пазіцыі перад данцыгскай бухтай. Ваенны карабль «Шлезвіг-Гольштэйн» які стаяў у Нейфарвассер, адкрыў агонь па занятаму польскімі войскамі Вестэрплаттэ, Порт Гдыня быў таксама бамбардыраван ваенна-паветранымі сіламі Германіі.

***

БЕРЛІН, 1 верасня. (ТАСС). Па паведамленню германскага інфармацыйнага бюро, сёння раніцой германскія войскі ў адпаведнасці з загадам вярхоўнага камандвання перайшлі германа-польскую граніцу ў розных месцах. Злучэнні германскіх ваенна-паветраных сіл таксама адправіліся бамбіць ваенныя аб'екты ў Польшчы.

***

ВАРШАВА, 1 верасня. (ТАСС). Сёння пачаліся ваенныя дзеянні паміж Германіяй і Польшчай. Раніцой германскія войскі перайшлі ў радзе месц польскую граніцу. Адначасова германскія самалёты зрабілі налёты на польскія гарады. Бамбардыроўцы германскай авіяцыі падвергліся гарады Катовіцы, Кракаў, Гдыня і Луцк. Падрабязнасці бамбардыровак невядомы.

Варшава да сучаснага моманту тройчы падвяргалася налёту германскіх самалётаў — у 6 гадзін раніцы, у 8 гадзін раніцы і каля 10 гадзін раніцы. Самалёты былі абстраляны польскай зенітнай артылерыяй, пасля чаго павярнулі назад, не скінуўшы бомб.

У Польскім карыдоры ваенныя самалёты пачалі дзейнічаць у напрамку горада Хойніцы. Адначасова ў Данцыгу германскія войскі атакавалі Вестэрплаттэ (месца ля выхаду з данцыгскага парта, дзе размешчаны польскія ваенныя склады).

У Варшаве на працягу сёнешняга дня было некалькі паветраных трывог.

У АНГЛІІ, ФРАНЦЫІ І ШВЕЙЦАРЫІ АБВЕШЧАНА ЎСЕАГУЛЬНАЯ МАБІЛІЗАЦЫЯ

ЛОНДАН, 1 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Рэйтэр па радыё, тайны совет сёння падпісаў загад аб поўнай мабілізацыі арміі, флота і авіяцыі.

***

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе з Лондана, што кароль падпісаў дэкрэт аб усеагульнай мабілізацыі арміі.

***

ЛОНДАН, 1 верасня. (ТАСС). Учора вечарам было выдана распараджэнне, рэгуліруючае снабжэнне харчамі. Згодна гэтага распараджэння забаронена ствараць запасы харчоў больш, чым на адзін тыдзень.

***

ЛОНДОН, 1 верасня. (ТАСС). Сёння англійскі ўрад абвясціў аб пачатку эвакуацыі школьнікаў з пагражаемых раёнаў. З Лонданскага графства будзе эвакуіравана 700 тысяч школьнікаў. Акрамя таго 600 тысяч школьнікаў выедзе з 11 раёнаў, размешчаных блізка ад Лондана. Будуць эвакуіраваны таксама 500 тысяч дзяцей дашкольнага ўзросту і іх мацеры, 60 тысяч цяжарных жанчын і 12 тысяч сляпых.

***

ЛОНДАН, 1 верасня. (ТАСС). Сёння пачалася эвакуацыя дзяцей з Лондана і іншых пагражаемых прамысловых гарадоў. Яна закончыцца к 4 верасня. Будзе эвакуіравана 3 мільёны чалавек.

***

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Агенцтва Гавас паведамляе, што ва Францыі выдан дэкрэт аб усеагульнай мабілізацыі, якая пачнецца другога верасня. Аб'яўлена асаднае становішча. Заўтра днём адбудзецца пасяджэнне парламента.

ВАЕННЫЯ НАРАДЫ ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Гавас, прэм'ер і ваенны міністр Далад'е пасля пасяджэння кабінета міністраў прыняў начальніка генеральнага штаба Гамелена.

Марскі міністр Кампінкі прыняў галоўнакамандуючага ваенна-марскімі сіламі адмірала Дарлана.

***

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Гавас, у Швейцарыі аб'яўлена ўсеагульная мабілізацыя.

***

БРУСЕЛЬ, 1 верасня. (ТАСС). У ноч на першае верасня ў Бельгіі аб'яўлена мабілізацыя.

БОНЭ ПРЫНЯЎ ІНШАКРАІННЫХ ПАСЛОЎ

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Гавас, міністр замежных спраў Францыі Бонэ прыняў сёння раніцой польскага пасла Лукасевіча, старшынь камісій па замежных справах сената і палаты дэпутатаў Беранжэ і Містлера, італьянскага пасла Гварыльі, пасла ЗША Буліта і англійскага пасла Фіпса.

ЗАКРЫЦЦЁ ФОНДАВАЙ БІРЖЫ

ЛОНДАН, 31 жніўня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што заўтра закрываецца фондавая біржа.

УТВАРЭННЕ ДВУХ АРМЕЙСКІХ ГРУП У ІТАЛІІ

РЫМ, 1 верасня. (ТАСС). Афіцыяльна паведамляецца аб утварэнні двух армейскіх груп, на якія дзеляцца ўсе ўзброеныя сілы Італіі. Першую групу будзе ўзначальваць наследнік караля, а другую — маршал Грацыяны.

***

РЫМ, 1 верасня. (ТАСС). Апублікаван дэкрэт, які прадугледжвае суровае пакаранне для асоб, якія запасаюцца харчаваннем, роўна як і для гандляроў, якія прабуюць узвінціць цэны.

ПАВЕДАМЛЕННЕ БЮРО ДРУКУ ГАЛАНДСКАГА ЎРАДА

ПАРЫЖ, 1 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Гавас, бюро друку галандскага ўрада заявіла, што германскі ўрад звярнуўся да галандскага ўрада з просьбай узяць на сябе абарону германскіх інтарэсаў у Польшчы. Галандскі ўрад згадзіўся.

ПАРЫЖСКІЯ РАДЫЁПАВЕДАМЛЕННІ

Парыжская радыёстанцыя сёння, 1 верасня ў 11 гадзін, перадала наступныя радыёпаведамленні агенцтва Гавас:

ДАНЦЫГ. Форстэр накіраваў Гітлеру наступную тэлеграму: «Я толькі што падпісаў і правёў у жыццё наступны асноўны закон аб далучэнні Данцыга да Германіі:

1. Канстытуцыя вольнага горада адмяняецца назаўсёды.
2. Уся дзяржаўная ўлада і выканаўчая ўлада належыць главе дзяржавы.
3. Вольны горад складае са ўсёй сваёй тэрыторыяй і насельніцтвам неаддзялімую частку германскай дзяржавы. Гэта ажыццяўляецца неадкладна.
4. Да ўвядзення германскага права ўсё заканадаўства, якое выцякае з цяперашняй канстытуцыі, астаецца ў сіле».

БЕРЛІН. У тэлеграме Гітлеру Форстэр просіць яго зацвердзіць асноўны закон аб абвяшчэнні аб'яднання вольнага горада з Германіяй. Тэлеграма выражае гарачую ўдзячнасць Гітлеру і заяўляе аб вечнай вернасці Данцыга. З другога боку заяўляецца, што парты Данцыг і Гдыня блакіраваны.

БЕРЛІН. Загадам міністра авіяцыі і галоўнакамандуючага паветранымі сіламі Герынга з гэтага чысла адмяняюцца ўсе ранейшыя загады па авіяцыі. На германскай тэрыторыі забараняецца ўсякая германская і іншаземная авіяслужба, за выключэннем германскай ваеннай і ўрадавай авіяцыі. Самалёты, якія парушаць гэты загад, будуць збівацца.

1 верасня. (ТАСС).

ПЕРАРЫЎ ПАРАХОДНАЙ СУВЯЗІ ПАМІЖ АНГЛІЯЙ І ЭСТОНІЯЙ

Эстонская газета «Уус эсці» паведамляе аб спыненні параходных зносін паміж Англіяй і Эстоніяй. 28 жніўня англійская параходная кампанія «Юнайтэд балтык корпарэйшн» паведаміла партовыя ўлады Таліна, што параход «Юалтавія», які курсіруе па лініі Лондан—Талін, спыніў свой рэйс.

З прычыны трывожнага становішча ў Цэнтральнай Еўропе, піша газета, англійскі ўрад забараніў усім караблям, якія плаваюць пад англійскім сцягам, накіроўвацца ў парты Балтыйскага мора.

(ТАСС).

Германскі параход „Брэмен“ пакінуў Нью-Ёрк

НЬЮ-ЁРК, 1 верасня. (ТАСС). Буйнейшы германскі параход «Брэмен» пасля 20-гадзіннай затрымкі амерыканскімі ўладамі [illegible] нью-ёркскую гавань, не ўзяўшы на борт пасажыраў.

Згодна вестак, якія паступаюць з паўночна-амерыканскіх і паўднёва-амерыканскіх [illegible] на Атлантычным і Ціхім акіянах, [illegible] італьянскія параходы [illegible].

ВЫСТУПЛЕННЕ ГІТЛЕРА

БЕРЛІН, 1 верасня. (ТАСС). Сёння, ў 10 гадзін раніцы, адкрылася пасяджэнне рэйхстага. З вялікай прамовай выступіў Гітлер. Ён заявіў, што паколькі Польшча адхіліла германскія мірныя прапановы, больш няма шляхоў для мірнага вырашэння германа-польскіх спрэчных пытанняў. [illegible] польскія [illegible] парушылі германскую граніцу і што сёння раніцай [illegible] супроць палякаў. Пад шумныя апладысменты зала Гітлер паведаміў, што ўчора ў Маскве быў ратыфікаваны германа-савецкі пакт і што ён [illegible] германскі ўрад [illegible] ратыфікаваў гэты пакт. Рэйхстаг зацвердзіў [illegible] Форстэра аб далучэнні Данцыга да Германіі.

ЗАБАСТОЎКА ГАРНЯКОЎ У ЮГАСЛАВІІ

ПРАГА, 31 жніўня. (ТАСС). На свінцова-цынкавых руднікох у Трэпча (Югаславія) 19 ліпеня забаставала 2 тыс. рабочых, якія патрабавалі павышэння заработнай платы і паляпшэння ўмоў працы. У адказ на забастоўку ўласнікі руднікоў, не жадаючы задаволіць патрабаванні рабочых, закансервавалі руднікі.

Югаслаўская газета «Палітыка» паведамляе, што забастоўка рабочых руднікоў Трэпча прадаўжаецца. Рабочыя бастуюць ужо больш 40 дзён.

Уласнікі руднікоў пацярпелі вялікія страты.

УЗМАЦНЕННЕ АХОВЫ ПАНАМСКАГА КАНАЛА

НЬЮ-ЁРК, 1 верасня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд прэс, ваеннае міністэрства ЗША адправіла на ахову Панамскага канала дадаткова 18 скарасных знішчальнікаў. На ўсе судны, якія праходзяць праз канал, накіроўваецца ваенная ахова.

РОСТ БЕСПРАЦОЎЯ Ў ЗША

НЬЮ-ЁРК, 1 верасня. (ТАСС). Па даных амерыканскай статыстычнай арганізацыі «Нейшэнл індастрыал канферэнс боард», у чэрвені ў ЗША налічвалася 9.528 тыс. беспрацоўных, а ў ліпені — 9.860 тыс. беспрацоўных. Урад ЗША зменшыў суму асігнаванняў на дапамогу беспрацоўным.

Напружанае становішча ў Ганконгу

ЧУНЦЫН, 1 верасня. (ТАСС). Становішча ў Ганконгу прадаўжае аставацца напружаным.

Ганконгскі карэспандэнт агенцтва Сентрал ньюс паведамляе, што ўчора і сёння англійскія ваенныя ўлады Ганконга правадзілі манеўры. Заняткі ў сярэдніх школах адкладзены на невызначаны тэрмін.

Усім грамадзянскім самалётам забараняецца рабіць палёты над ўсходняй часткай Англіі. Таксама забаронены ўсе начныя палёты.

НОТА КІТАЙСКАГА ЎРАДА АНГЛІІ

ЛОНДАН, 1 верасня. (ТАСС). Учора кітайскі пасол перадаў у міністэрства замежных спраў ноту, якая выражае нездавальненне адказам англійскага ўрада на кітайскую ноту аб чатырох зняволеных у Цяньцзіне кітайцах. Пасол указаў, што выдача кітайскіх падданых японскім агентам незаконна, і выразіў надзею, што пытанне аб гэтых кітайцах будзе рашана станоўча.

ЗАБОЙСТВА ЧЖУ ШЫН-ЦЗІНА

ШАНХАЙ, 30 жніўня. (ТАСС). Сёння на тэрыторыі міжнароднага сэтльмента забіт вядомы кітайскі журналіст, адзін з галоўных супрацоўнікаў найбольш папулярнай вячэрняй шанхайскай газеты «Дамейваньбао» — Чжу Шын-цзін. Забойца арыштаван на месцы злачынства. Як перадаюць газеты, некалькі дзён назад Чжу Шын-цзін атрымаў пагражаючыя пісьмы ад здрадніцкіх арганізацый, якія абвінавачвалі яго ў актыўных выступленнях супроць Ван Цзін-вея.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў КІТАІ

У ПАЎДНЁВЫМ КІТАІ

На Сватоу-Чжаочжоўскай чыгунцы кітайскія войскі днямі захвацілі Аньбу. У баях японцы страцілі забітымі 110 чалавек. Кітайскія войскі прасоўваюцца на Сватоў.

У раёне Цзянмыня (на поўдзень ад Кантона), японскі атрад у 300 чалавек павёў наступленне на кітайскія пазіцыі. У баю японцы страцілі звыш 100 чалавек і, не дабіўшыся поспеху, адышлі на зыходныя пазіцыі.

У ПАЎНОЧНЫМ КІТАІ

Газета «Сіньхуэжыбао» паведамляе, што за апошнія дні японцы прабавалі атакаваць кітайскія пазіцыі ў раёнах Дайяшам і Аньчжай. Пасля пяцідзённых баёў японцы адышлі на свае базы, страціўшы забітымі больш 1.000 чалавек.

***

У ноч на 31 жніўня звыш 20 японскіх бамбардыроўшчыкаў прабавалі 4 групамі правесці налёт на Чунцын. Сустрэтыя кітайскімі знішчальнікамі, японскія самалёты безрэзультатна скінулі бомбы далёка за прадзеламі горада.

Мяса сабак у токійскіх рэстаранах

Журнал «Джапан кронікл» паведамляе, што адна з кампаній токійскіх мяснікоў, карыстаючыся ростам цэн і недахопам прадуктаў, некалькі месяцаў снабжала рад токійскіх рэстаранаў мясам сабак. «У страўнікі токійскіх абывацеляў, — канстатыруе журнал, — перакачавала з кастрычніка мінулага года па красавік бягучага года 3 тысячы брадзячых сабак горада».

Прадзелкі мяснікоў выклікалі сярод насельніцтва Токіо абурэнне, і паліцыя вымушана была заняцца гэтай справай.

(ТАСС).

ПЕРШЫ ДЗЕНЬ У ШКОЛЕ. Настаўніца 4-й Сталінскай школы гор. Мінска тав. П. Мінькова аб'ясняе першакласніку Вове Багданаву, як правільна трымаць карандаш.

Фото Я. Салавейчыка.

ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ВУЧОБЫ

Першая вераснёвая раніца танула ў просені невялічкага дожджыка. Неба, акутанае з усіх бакоў цемнаватымі хмарамі, слязілася маленькімі кроплямі. Пасля асабліва ясных і цёплых летніх дзён, гэта раніца як-бы знарок сцвярджала паяўленне першага дня восені.

Першы дзень восені! З якой радасцю і хваляваннем чакаюць яго сотні і тысячы шчаслівых совецкіх дзяцей. У гэты дзень пачынаецца вучоба. Колькі ўперадзе новых падзей і ўражанняў! Вось чаму яшчэ задоўга да пачатку заняткаў, задоўга да таго часу, пакуль празвініць першы званок, у школу вераніцай спяшалася дзетвара. Кожны гарэў адзіным жаданнем — хутчэй пачаць вучобу, сустрэць таварышаў, расказаць аб адпачынку, падзяліцца ўсім бачаным і перажытым за летнія канікулы.

— Добры дзень, школа! — радасна ўсклікнуў Уладзімір Канкаловіч, вучань 8 «А» класа, уступіўшы на парог прыгожага 4-павярховага будынка па-святочнаму ўпрыгожанай 47 школы.

— А Валодзя! — сустрэлі яго прыяцелі па класу. — Раскажы, як правёў лета, як адпачнуў у лагеры?

— Больш 6 кілаграмаў прыбыў у вазе.

— А я ў Маскву ездзіў, пабываў на выстаўцы, — паспяшыў падзяліцца аднакласнік Валодзі Расціслаў Мінін — цудоўна там.

Адзін за другім прыходзілі вучні. У многіх чырванелі піянерскія гальштукі.

Вось павольна ідзе з невялічкім партфелем у руках вучаніца першага класа Мая. Яна першы раз у жыцці ў школе. Мая аглядае памяшканне, знаёміцца з такімі-ж, як і сама, дзяцьмі. Завязваецца шумная гутарка, жарты. Сёння дзесяткі і сотні тысяч такіх маленькіх грамадзян, як Мая, упершыню сядуць за школьныя парты, упершыню будуць знаёміцца з навукамі.

Вучнёўская сям'я расце. Вось прышлі чатырохкласнікі, за імі вучні пятага класа. Усе ўсхваляваныя, узбуджаныя. Непрыкметна пралятаюць мінуты.

Раздаецца працяглы сігнал званка. Яшчэ дзве-тры мінуты, і школа пагружаецца ў цішыню. Пачаліся ўрокі. Цікавыя, змястоўныя, захапляючыя.

...Некалькі арганізацыйных заўваг, і Іван Іванавіч Науменка прыступае ў 8 «А» класе да выкладання ўрока па біялогіі. Ён расказвае гісторыю біялогіі, гаворыць пра першых вучоных, якія адкрылі гэту навуку, пра Гіпакрата і Герафіла, аб'ясняе значэнне біялогіі ў соцыялістычным грамадстве, у нашай рэчаіснасці. Вучні з напружанай увагай слухаюць настаўніка. Ён умела аб'ясняе ўрок, умее захапіць дзяцей цікавымі прыкладамі і фактамі.

Перапынак... Дзеці яшчэ доўга астаюцца ў класе пад уражаннем першага ўрока.

— Ой, як хутка час прайшоў, нават не ўгледзела, — заўважае выдатніца вучобы Пратусевіч Аня.

Шустрая дзетвара выбягае ў карыдоры, спяшаецца ў школьны кіёск, буфет, у прасторны зал, дзе арганізуюцца гульні.

...Вучэбны год пачаўся.

Мінск, 47 школа. Я. ШЫНГАРОЎ.

ЗАКРЫЛАСЯ АКРУГОВАЯ АЛІМПІЯДА ЧЫРВОНААРМЕЙСКАЙ САМАДЗЕЙНАСЦІ

30 жніўня заключным канцэртам у Вялікім тэатры оперы і балета БССР закончылася VII алімпіяда чырвонаармейскай мастацкай самадзейнасці БАВА. Канцэрт, у якім удзельнічалі лепшыя калектывы і паасобныя выканаўцы, з'явіўся выдатнай дэманстрацыяй росту культуры і мастацтва ў Чырвонай Арміі.

Праграму канцэрта адкрыў хор жонак камандзіраў, які з уздымам выканаў велічны гімн генію чалавецтва — «Песня аб Сталіне» — кампазітара Блантэра.

На сцэну выходзілі чырвонаармейцы, камандзіры, палітработнікі, іх баявыя падругі і дзеці. Якое мноства яркіх і самабытных талентаў! Кожнае выступленне сустракалася гарачым адабрэннем прысутных.

Некалькі раз выклікалі гледачы ваеннага ўрача 3-га ранга тав. Клюева, які з высокім майстэрствам прапеў арыю Надзіра з оперы Вердзі «Шукальнікі жэмчуга».

Выдатна прачыталі — чырвонаармеец Адушаў — урывак з трагедыі Пушкіна «Барыс Галуноў» і жонка камандзіра тав. Трубчанка — дзіцячае апавяданне «Перабытала».

Высокую музыкальную культуру прадэманстрыраваў жаночы хор, якім кіруе інтэндант 3-га ранга т. Сеўскі. Пры напружанай цішыні зал праслухаў «Баркаролу» з оперы «Казкі Гофмана» і хор палавецкіх дзяўчат з оперы Барадзіна — «Князь Ігар».

Доўга незмаўкаючымі апладысментамі праводзілі гледачы хор данскіх казакаў, танцавальны калектыў грузінаў пад кіраўніцтвам чырвонаармейца Паўлінашвілі, танцавальны калектыў осецінаў пад кіраўніцтвам чырвонаармейца Цукрунашвілі.

На канцэрце прысутнічалі сакратары ПК КП(б)Б тт. Грэкава і Жэлянін, работнікі палітупраўлення БАВА, стаханаўцы фабрык і заводаў, прадстаўнікі літаратуры, мастацтва і друку сталіцы БССР.

В. а. адказнага рэдактара Т. С. ГАРБУНОЎ

ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА
2 верасня
ДРЫГВА
Музыка Багатырова абанемент № 98.
Білеты ў Доме профсаюзаў з 12 да 5 г. дня.
У дзень спектакля — у касе тэатра, з 6 г. веч.

ПЕРШЫ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
2 верасня
Абанемент № 3.
«ПАГІБЕЛЬ ВОЎКА»
Пачатак роўна ў 7 г. 30 м. вечара.
Каса адкрыта з 2 г. дня да 8 г. вечара бесперапынна.

ДЗЯРЖЦЫРК
Сёння працяг гастроляў засл. арт рэсп. Барыса ЭДЭРА з яго групай ЛЬВОЎ (новы рэпертуар).
БІМ-БОМ — музыкальныя клоуны
2 РАЙТ эксцэнтрыкі з аслом
Ля каўра ЧАРЛІ ЧАПЛІН.
Пачатак у 9 гадзін вечара.

Кінотэатр «Інтэрнацыянал» «ПОСЛЕДНИЙ ТАБОР»

Кінотэатр «Чырвоная зорка» «ПАРАД МОЛОДОСТИ»

Кінотэатр «Родина» «МУЖЕСТВО»

Кіно «Спартак» «ДУБРОВСКИЙ»

Кінотэатр «НАВІНЫ ДНЯ»
1. Журналы Мінскай студыі кінохронікі №№ 39 і 40.
[illegible]

[illegible] «ТРАКТАРИСТЫ»

[illegible] «БАЛТИЙЦЫ»

МІНГОРПРАМГАНДАЛЬ
У ШКОЛАХ №№ 6, 8, 11, 14, 15, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 40, 44, 46, 47, 49,
ПРЫ БЕЛПЕДВУЧЫЛІШЧЫ, ШКОЛЕ НКГ І БУДАЎНІЧЫМ ТЭХНІКУМЕ
АДКРЫЎ ШКОЛЬНЫЯ КІЁСКІ ПА ПРОДАЖУ ШКОЛЬНА-ПІСЬМОВЫХ ПРЫЛАД.
ДА КІЁСКАЎ У ШКОЛАХ прымацаваны дзіцячыя дамы №№ 1, 2, 5 і тэхнікум хлебапячэння.
МІНГОРПРАМГАНДАЛЬ.

ШКОЛА МЕДСЯСЦЁР ПРЫ ІНСТЫТУЦЕ АМД
ПРЫМАЕ ЗАЯВЫ
ад паступаючых на 1 і 2 курсы
да 5 верасня
па адрасу: г. Мінск, Савецкая, 14, інстытуту АМД, школе медсясцёр.
ДЫРЭКЦЫЯ.

Віцебскі дзяржаўны медыцынскі інстытут
АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС
на АСПІРАНТУРУ:
1) КАФЕДРА МІКРАБІЯЛОГІІ — адно месца.
2) АПЕРАТЫЎНАЯ ХІРУРГІЯ — адно месца.
3) ХІРУРГІЯ — тры месцы.
4) ДЗІЦЯЧЫЯ ХВАРОБЫ — адно месца.
5) ІНФЕКЦЫЙНЫЯ ХВАРОБЫ — адно месца.
ДА ЗАЯВЫ ПРЫКЛАСЦІ: аўтабіяграфію, асабовы лісток па ўчоту кадраў, завераную копію дыплома, разгорнутую дзелавую і палітычную характарыстыку.
Тэрмін конкурса — АДЗІН МЕСЯЦ З ДНЯ АБ'ЯВЫ.
ЗАЯВУ НАКІРОЎВАЦЬ: гор. ВІЦЕБСК, вул. ВАЛАДАРСКАГА, № 27, МЕДІНСТЫТУТ.

ШКОЛА ФЗВ МАГІЛЁЎСКАЙ ШАЎКОВАЙ ФАБРЫКІ
аб'яўляе НАБОР ВУЧНЯЎ
ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦЯХ:
ПРАДЗІЛЬШЧЫКАЎ, МАТАЛЬШЧЫЦ І РАБОТНІКАЎ ХІМКОРПУСА.
Прымаюцца вучні ва ўзросце ад 17 да 19 год, з адукацыяй не ніжэй сямігодкі.
[illegible]
ЗАЯВЫ ПРЫМАЮЦЦА да 20 ВЕРАСНЯ.
[illegible]
ДЫРЭКЦЫЯ.

Уп. Галоўлітбела № К—1095. Мінск, друкарня «Звязды», Савецкая, 49. К., М., Ш.